

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Radka Mikušková

**Komparace humanitární pomoci EU a USA pro
Haiti a jihovýchodní Asii**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Markéta Žídková, Ph.D., M.A.

OLOMOUC 2011

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 4. dubna 2011

.....

Radka Mikušková

Obsah

Obsah.....	3
Úvod.....	5
1. Vymezení humanitární pomoci.....	10
1.1. Druhy a fáze humanitární pomoci.....	12
2. Humanitární pomoc EU.....	15
2.1. Evropský konsensus o humanitární pomoci.....	16
2.2. Financování humanitární pomoci EU.....	17
3. Humanitární pomoc USA.....	18
4. Tsunami v jihovýchodní Asii v roce 2004.....	20
4.1. Humanitární pomoc EU pro jihovýchodní Asii.....	23
4.1.1. Fáze okamžité pomoci.....	23
4.1.2. Fáze časně rehabilitace.....	24
4.1.3. Fáze obnovy.....	26
4.2. Humanitární pomoc USA pro Jihovýchodní Asii.....	28
4.2.1. Fáze okamžité pomoci.....	28
4.2.2. Fáze časně rehabilitace.....	29
4.2.3. Fáze obnovy.....	31
5. Zemětřesení na Haiti v roce 2010.....	33
5.1. Humanitární pomoc EU pro Haiti.....	36
5.1.1. Fáze okamžité pomoci.....	36
5.1.2. Fáze časně rehabilitace.....	39
5.1.3. Fáze obnovy.....	42
5.2. Humanitární pomoc USA pro Haiti.....	45
5.2.1. Fáze okamžité pomoci.....	45
5.2.2. Fáze časně rehabilitace.....	48
5.2.3. Fáze obnovy.....	49
Závěr.....	53
Soupis zdrojů.....	56
Prameny.....	56

Literatura.....	62
-----------------	----

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá komparací humanitární pomoci Evropské unie (dále jen EU) a Spojených států amerických (dále jen USA) pro jihovýchodní Asii postiženou zemětřesením a následnou vlnou tsunami v roce 2004 a humanitární pomoci pro Haiti, jež bylo zasaženo zemětřesením v roce 2010. Dané téma si autorka zvolila proto, aby poukázala na poskytování humanitární pomoci ze strany EU a USA, přiblížila fáze této pomoci a její formy složení, délku jejího trvání, objem, v jakém je tato pomoc poskytována, a rychlost, v jaké je zprostředkována. Pozornost bude věnována také roli spolupráce EU a USA s nevládními organizacemi a jinými aktéry světového společenství. EU a USA byly vybrány pro tuto komparaci z toho důvodu, že jsou srovnatelné z hlediska velikosti rozlohy, dynamiky ekonomiky a politického vlivu na světové společenství. EU i USA jsou rovněž celosvětově řazeny mezi hlavní a největší poskytovatele humanitární pomoci.¹ Humanitární pomoc USA působí pod taktovkou orgánu USAID založeným v roce 1961² a humanitární pomoc EU pod vedením orgánu ECHO vzniklým v roce 1992³.

Metodu analýzy této práce, tedy komparaci⁴ dvou přírodních katastrof, autorka zvolila proto, jelikož zvýšením počtu zkoumaných případů lze poukázat na poskytování humanitární pomoci objektivněji, než pouze posuzováním jednoho případu, který by se mohl od ostatních případů odlišovat. Komparativní metoda patří k základním vědeckým metodám a mezi její hlavní klady zařazujeme to, že: „*Snižuje riziko egocentrismu, přecenění jednoho vybraného vzorku příkladu v celkovém kontextu studia určitých procesů a vztahů mezi prvky systému.*“⁵ Obecně je pokládána jako: „*Komplexní a užitečný typ*

¹ V roce 2005 vyšla studie, ve které byla EU označena jako největší dárci humanitární pomoci, kdy poskytuje jako celek téměř polovinu z celkové celosvětové humanitární pomoci. I dnes je EU stále označovaná jako největší dárci humanitární pomoci. Více viz WILLITTS-KING, Barnaby: *The EU: Good Humanitarian Donorship and The World's Biggest Humanitarian Donor*. Humanitarian Exchange Magazine. 29, 2005, <http://www.odihpn.org/report.asp?id=2710> (05. 02. 2011). KHANNA, Parag: *The Second World: How Emerging Powers Are Redefining Global Competition in the Twenty-first Century*. New York 2009, s. 8-9.

² *This Is USAID*. USAID. http://www.usaid.gov/about_usaid/ (22. 07. 2010).

³ *Background & mandate*. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/about/what/history_en.htm.

⁴ Jadwiga Šanderová ve své knize definuje komparaci takto: „*Komparace podává zprávu o průběhu a výsledcích porovnávání dvou nebo více textů, pojetí nebo přístupů k určitému problému nebo jeho řešení. Hlavní zásada pro psaní komparace tedy zní: mimořádnou pozornost je třeba věnovat výběru kritérií srovnávání.*“ Více viz: ŠANDEROVÁ, Jadwiga: *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha 2007, s. 70-73.

⁵ ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Komparativní metoda v politologii*. Politologická revue, 2, 1997, č. 2, s. 29.

klasifikačního konceptu užívaného v politologii.“⁶ Naopak mezi slabiny této metody je řazeno mnoho proměnných a malý počet případů. Nebezpečí komparativní metody spočívá rovněž v přisuzování přílišného významu negativním výsledkům. Za další negativum je považováno to, že nelze vyvrátit anebo ověřit hypotézu na základě jednoho odlišného případu. Prostředky pro zmírnění hlavních problémů komparativní analýzy jsou uváděny tyto: co nejvíce zvýšit počet případů, rozšířit je geograficky a historicky a také zmenšit prostor analýzy a zaměřit komparaci analýzy na porovnatelné případy.⁷ Jako další slabina komparace se považuje postrádání vnitřní provázanosti zkoumaných případů a logické spojení analýz pouze v úvodu a závěru práce a také fakt, že předmět zájmu se stává sekundárním a hlavní důraz se přisuzuje zisku dat.⁸ Pro komparaci byla zemětřesení v jihovýchodní Asii a na Haiti zvolena z toho důvodu, že se jednalo o jedny z nejhorších přírodních katastrof lidstva dle počtu obětí a na distribuování humanitární pomoci do obou postižených lokalit se podílela jak EU, tak USA. V obou případech byly zemětřesením postiženy státy řadící se k rozvojovým oblastem, jež byly zcela odkázány na pomoc světového společenství.

Důvodem pro výběr tohoto tématu byla v neposlední řadě i jeho aktuálnost – Haiti zasáhlo zemětřesení minulý rok, a jelikož zde pořád probíhají práce na obnovu země a navrácení plnohodnotného života tamních obyvatel, o poskytování humanitární pomoci se mezi světovými aktéry stále debatuje. Tento rok uplynulo již šest let od tsunami v jihovýchodní Asii a je zřejmé, že dané oblasti učinily významný pokrok v obnově poničených míst, nicméně neustále bojují s chudobou.⁹

Cílem této práce bude zjistit, která ze sledovaných entit je větším poskytovatelem humanitární pomoci, jak EU a USA poskytují humanitární pomoc, její rozsah, mechanismy a priority pomoci v daných fázích humanitární pomoci. Proto si autorka klade výzkumnou otázku: *V čem se lišila, respektive podobala humanitární pomoc EU a USA poskytovaná jihovýchodní Asii po tsunami v roce 2004 a Haiti po zemětřesení v roce 2010?*

⁶ Tamtéž, s. 7.

⁷ LIJPHART, Arendt: *Comparative Politics and the Comparative Method*. The American Political Science Review, 65, 1971, č. 3, s. 698-693.

⁸ ŘÍCHOVÁ, B.: c. d., s. 29.

⁹ *Indonesian province makes great strides after tsunami but faces challenges – UN*. UN News Centre, 29. 12. 2010. <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=37174&Cr=tsunami&Cr1> (20. 02. 2011).

Geograficky je téma vymezeno na oblast jihovýchodní Asie¹⁰ a stát Haiti. Časové ohraničení tématu je mezi lety 2004 až 2006¹¹ pro jihovýchodní Asii a dále od roku 2010 až po rok 2011 pro Haiti.¹²

Práce je systematicky členěna do pěti kapitol. První kapitola nese název *Vymezení humanitární pomoci*. V této kapitole jsou uvedeny tři definice humanitární pomoci, které se navzájem doplňují, rovněž je zde odlišena humanitární pomoc od pomoci rozvojové. Dále jsou v kapitole rozlišeny druhy humanitárních katastrof a popsány fáze humanitární pomoci.

Druhá kapitola se jmenuje *Humanitární pomoc EU* a je členěna na dvě podkapitoly s názvy *Evropský konsensus o humanitární pomoci* a *Financování humanitární pomoci EU*. Tato kapitola se zabývá poskytováním humanitární pomoci orgánem ECHO, koordinací pomoci a všemi činnostmi, které ECHO provádí. Dále je zmíněna nezbytná role partnerů EU a dohoda mezi všemi členskými zeměmi EU.

Třetí kapitola s názvem *Humanitární pomoc USA* popisuje poskytování pomoci od USA prostřednictvím orgánu USAID, je zde zmíněna dlouhodobá pomoc USA, vymezeny oblasti působnosti, ve kterých daný orgán pomoc poskytuje, a také popsána činnost tohoto orgánu.

Čtvrtá kapitola nese název *Tsunami v jihovýchodní Asii v roce 2004* a je dále dělena na dvě podkapitoly, a to *Humanitární pomoc EU pro jihovýchodní Asii* a *Humanitární pomoc USA pro jihovýchodní Asii*. V této kapitole je uvedeno konkrétní poskytování humanitární pomoci od EU a USA po zemětřesení v oblasti jihovýchodní Asie dle fází humanitární pomoci. Obě tyto podkapitoly jsou systematicky členěny na tři podkapitoly pod názvy – *Fáze okamžité pomoci*, *Fáze časně rehabilitace* a *Fáze obnovy*.

Poslední, pátá kapitola s názvem *Zemětřesení na Haiti 2010* je pro potřeby komparace obou přírodních katastrof členěna shodně jako kapitola předchozí. Tedy na dvě podkapitoly *Humanitární pomoc EU pro Haiti* a *Humanitární pomoc USA pro Haiti*, které jsou dále členěny do tří podkapitol – *Fáze okamžité pomoci*, *Fáze časně rehabilitace* a

¹⁰ Podrobněji bude v práci rozebrána pomoc pro země Indonésie, Indie, Thajska, Sri Lanky a Maledivy.

¹¹ Od roku 2007 již na humanitární pomoc navázaly plány rozvojové pomoci.

¹² Na Haiti budou dále probíhat humanitární práce i v roce 2012 než na ně plynule naváže rozvojová pomoc. Pro potřeby komparace práce to však nebude překážkou.

Fáze obnovy. Rovněž je tato kapitola zaměřená na poskytování humanitární pomoci obou aktérů na Haiti podle třech fází pomoci.

Dané téma doposud nebylo podrobně v literatuře zpracováno. Jedním z důvodů je skutečnost, že humanitární pomoc na Haiti stále probíhá a jedná se tedy o velmi aktuální téma. O humanitární pomoci poskytované jihovýchodní Asii bylo nalezeno mnoho zdrojů, převážně internetových, což je mimo jiné způsobeno poměrně velkou medializací této katastrofy. Těchto zdrojů bylo tedy o trochu více než o zemětřesení na Haiti. Pro výzkum této práce bylo nicméně potřeba čerpat převážně z primárních zdrojů vydaných orgánem ECHO a institucí USAID. Nutno podotknout, že speciálně vytvořené internetové stránky s primárními zdroji, zabývající se právě poskytováním pomoci od těchto dvou aktérů pro jihovýchodní Asii byly již zrušeny a proto nebylo jednoduché dané zdroje dohledat. Naopak zdroje týkající se humanitární pomoci pro Haiti byly lehce vyhledatelné na webových stránkách institucí ECHO a USAID.

Práce vychází jak ze sekundární literatury, tak z primárních pramenů. Jak již bylo zmíněno výše, pro tuto práci bylo nezbytné vycházet z primárních zdrojů EU a USA, a právě proto z těchto zdrojů bylo čerpáno nejčastěji a byly pro danou práci nejpodstatnější. Jednalo se zejména o přímo vydané dokumenty orgány ECHO a USAID. Právě díky těmto dokumentům bylo možné zpracovat rychlost pomoci, její délku pomoci, fáze a objem, ale také aktuální problémy, které poskytování pomoci zpomalovaly anebo stěžovaly.

Další velice přínosné informace autorka získala z konference o zemětřesení na Haiti pořádané v Olomouci tamní Arcidiecézní charitou během týdne věnovanému dnům rozvojové a humanitární pomoci ve dnech 19. až 21. října 2010. Během této konference přednášela Irena Klimková, která byla na Haiti tamní charitou vyslána po devastujícím zemětřesení a poskytla tak cenná fakta o probíhající humanitární pomoci a projektech obnovy na Haiti. Další příspěvek měl Martin Zamazal, který zhodnotil sílu zemětřesení na Haiti a příčiny tak rozsáhlých škod. V neposlední řadě byly získány podstatné informace díky emailové komunikaci s Evropskou komisí, a to s týmem komisařky Kristaliny Georgiev¹³, který zodpověděl autorčiny otázky týkající se poskytování humanitární pomoci.

¹³ Komisařka pro mezinárodní spolupráci, humanitární pomoc a řešení krizí.

Dále práce vychází z japonského výzkumu prováděného tamní univerzitou v Kyotu, která mapovala příčinu vzniku v tsunami v Indickém oceánu a také rozsah škod. Informace o tsunami jsou dále čerpány z internetových stránek Tichooceánského varovného centra před tsunami, které tsunami zaznamenává a vyhodnocuje. Kromě toho jsou pro tuto bakalářskou práci velmi důležité údaje z internetových stránek OSN, vlády USA, organizace Multi Donor Fund a Reliefweb, které se věnují poskytování humanitární pomoci a zaměřují se na přerozdělování pomoci a aktuální výzvy. Aktuální články týkající se jak tsunami, tak zemětřesení na Haiti jsou v neposlední řadě získávány i ze serverů Council on Foreign Relation, National Geographic, NY Times, BBC, Foreign Policy a Live Science.

Z literárních zdrojů, kterých - nebylo k danému tématu mnoho bylo čerpáno zejména v teoretické části práce. Pro tuto část práce je přínosná zejména kniha *Aid. Understanding International Development Cooperation* od autorů Johna Martinussena a Poula Pedersena, ve které je charakterizován orgán ECHO a poskytování humanitární pomoci EU prostřednictvím partnerů. Dále je čerpáno z knihy *Does Foreign Aid Really Work?* od autora Rogera Riddella, ze které autorka vychází při zpracování financování humanitární pomoci EU. Další podstatná kniha je od tvůrců Paula Haslama, Jessicy Schafer a Pierra Beaudeta *Introduction to International Development. Approaches, Actors and Issues*, ve které je popsána dlouhodobá pomoc USA již od Marshallova plánu a také moderní koncept rozvoje Henryho Trumana. Kromě toho autorka čerpá z knihy *Development Assistance in the Light of Practice: Selected Linkages and Aspects* autora Roberta Stojanova a *Základy rozvojové pomoci* od Tomáše Hocha. Tyto knihy objasňují rozvojovou pomoc a na základě těchto poznatků byla v práci vymezena pomoc humanitární právě od pomoci rozvojové. Velmi přínosná publikace pro porovnání pomoci EU a USA ve světovém měřítku byla kniha *The Second World* od Paraga Khanny. Nicméně v této knize nebyla konkrétně popsána pomoc těchto dvou aktérů, pouze jen srovnání EU a USA v jejich vlivu na světové scéně a podílu poskytování pomoci. Velmi podstatné pro předkládanou práci jsou internetové stránky Ministerstva zahraničních věcí České republiky, na kterých jsou zveřejněny definice humanitární pomoci a rovněž členění humanitární pomoci na jednotlivé fáze.

1. Vymezení humanitární pomoci

Neexistuje jednotná definice humanitární pomoci, a proto práce vychází ze syntézy tří definic, dle které bude postupováno při analýze humanitární pomoci pro jihovýchodní Asii zasaženou vlnou tsunami roku 2004 a pro Haiti po zemětřesení roku 2010. Tři definice humanitární pomoci jsou zvoleny proto, jelikož žádná z nich samostatně nepostihuje tento problém komplexně. Pokud by byla zvolena pouze jedna definice, vymezili bychom toto téma neúplně. Většina definic se zabývá pouze rychlou a krátkodobou pomocí postižené oblasti, ale již nedefinuje různé fáze pomoci, financování pomoci a zejména všechny oblasti pomoci, které jsou dané lokalitě poskytovány. Zde je potřeba zdůraznit, jak je podstatné věnovat se humanitární pomoci jako celku a ne pouze její určité oblasti, která sama o sobě nemusí mnohé vypovídat. Pro potřeby této bakalářské práce byly vybrány dvě definice od Ministerstva zahraničních věcí ČR, neboť tyto definice vychází z dokumentů přijatých EU a také společně s ostatními státy EU ČR humanitární pomoc poskytovanou EU financuje. Třetí definice byla zvolena od humanitární a rozvojové společnosti Člověk v tísni. Podotkneme, že se jedná o největší a nejaktivnější organizaci tohoto typu v České republice (dále jen ČR). Svou činnost zahájila v roce 1992 a mimo humanitární pomoc se zabývá také rozvojovou pomocí, podporou lidských práv, demokracie, sociálních integrací a také se snaží zvyšovat informovanost společnosti v těchto oblastech. Tyto tři definice se navzájem doplňují a postihují tuto problematiku jako celek.

Jako první uvedme dvě definice Ministerstva zahraničních věcí ČR. První definice vymezuje financování humanitární pomoci a pro bakalářskou práci je velice podstatná. *„Humanitární pomoci poskytovanou do zahraničí se rozumí souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.“*¹⁴

¹⁴ *Základní přehled humanitární pomoci.* Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html (20. 07. 2010). Jedná se zároveň o definici, která je součástí nového zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci

Druhá definice Ministerstva zahraničních věcí ČR definuje také následnou pomoc postiženým oblastem katastrofou. Nezaobírá se tedy jen okamžitou pomocí, ale definuje právě následnou pomoc při obnově postižených oblastí a také definuje velmi podstatnou část pomoci – prevenci před katastrofami. *„Humanitární pomoc je definována jako aktivita, jejímž cílem je zamezit ztrátám na životech, zmírnit lidské utrpení, zachovat lidskou důstojnost a zamezit újmě na zdraví obyvatelstva zasaženého mimořádnou událostí, zejména přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. Humanitární pomocí se rozumí nejen okamžitá reakce na mimořádnou situaci, ale také následná pomoc při obnovování základních životních podmínek (může trvat až do dvou let po vypuknutí krize), příprava na mimořádné události a předcházení jejich negativním následkům a také pomoc při vleklé (komplexní) humanitární krizi, poskytovaná v rámci dlouhodobě trvajících konfliktů zejména v tzv. křehkých zemích. V kontextu komplexních krizí, ale také prevence katastrof je HP předstupněm pro zahraniční rozvojovou spolupráci.“¹⁵*

Dále citujme definici obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni, která převážně definuje aktivity bezprostřední pomoci ihned po katastrofě. *“Humanitární pomoc zahrnuje aktivity, které představují bezprostřední reakci na humanitární krizi. Ta se obecně popisuje jako situace, ve které jsou běžné prostředky lidí, které jim garantují důstojný život, ohroženy v důsledku přírodní katastrofy nebo lidmi zaviněné krize. Hlavním cílem humanitární pomoci je: zmírnění útrap lidí, ochrana životů, respekt vůči lidské důstojnosti. Je to tedy krátkodobá pomoc, která lidem zasaženým humanitární krizí pomůže uspokojit jejich základní životní potřeby a také znovu obnovit důstojný život do podoby, jakou měl před danou krizí.“¹⁶*

Ministerstvo zahraničních věcí ČR také člení humanitární pomoc podle druhů a fází pomoci, a proto je dále v textu rovněž definuji. Právě toto členění doplňuje výše uvedené definice a postihuje pojem humanitární pomoci komplexně.

poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Více viz *Sbírka předpisů České republiky*. <http://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/10-151.htm> (19. 02. 2011).

¹⁵ *Operační strategie humanitární pomoci ČR na rok 2010*. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. www.mzv.cz/public/68/e0/.../451801_318868_StrategieHP2010.doc (20. 07. 2010).

¹⁶ KRÁLOVÁ, Daniela – MEDKOVÁ, Blanka – MRAČKOVÁ, Jana: *Novinář, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc: Příručka rozvojového vzdělávání pro studenty mediálních oborů*. Rozvojka. http://www.rozvojovka.cz/download/skripta_rozvojovka_student.pdf (20. 07. 2010).

Výše zmíněné tři definice tedy splňují definování okamžité pomoci ihned po katastrofě, dále také způsob financování pomoci a rovněž nezbytnou následnou pomoc při obnově postižených oblastí a zároveň prevenci katastrof, která je velice podstatná pro dané země.

Humanitární pomoc a rozvojová pomoc bývají často zaměňovány či spojovány v jeden a ten samý pojem. Jelikož jsou v práci zmíněny oba tyto pojmy, uveďme zde také definici rozvojové pomoci: „*Rozvojová spolupráce je obecně orientována na monitorování sociálních a ekonomických podmínek života obyvatel v ekonomicky chudých zemích a dále na vyhledávání způsobů jak zlepšit tyto podmínky. Mezi základní motivy k uskutečňování rozvojové spolupráce jsou morální, politické a pragmatické důvody.*“¹⁷ Tato bakalářská práce se bude zabývat převážně humanitární pomocí.

1.1. Druhy a fáze humanitární pomoci

Rozlišujeme tři druhy humanitárních katastrof. Jedná se o přírodní či lidmi způsobenou katastrofu, dále o katastrofu způsobenou válečným konfliktem a o dlouhodobou humanitární krizi.¹⁸ V práci se budeme podrobněji zabývat pouze katastrofami způsobenými přírodními silami, a proto se zaměříme na jejich bližší definování. Humanitární katastrofa způsobená přírodními silami je definována jako: „*Humanitární katastrofa je ad hoc, nenadálá krize, která zasáhne geograficky vymezenou oblast (obydlenou aglomeraci, část země, evt. části několika zemí) a zanechá po sobě oběti na životech, zraněné, nezvěstné či jinak trpící lidi i značné materiální škody.*“¹⁹ Při této katastrofě rozlišujeme tři fáze pomoci: okamžitou pomoc, časnou rehabilitaci a fázi obnovy.

Fáze okamžité pomoci se vztahuje na první dny až týdny po katastrofě a zejména se jedná o okamžitou pomoc při záchraně životů a také podporu přeživších. Uplatňují se zde

¹⁷ STOJANOV, Robert: *Remitence nebo rozvojová pomoc?*. Rozvojovka. http://www.rozvojovka.cz/remittance-nebo-rozvojova-pomoc_200_36.htm (07. 10. 2010). Více o rozvojové pomoci viz STOJANOV, Robert: *Development Assistance in the Light of Practice : Selected Linkages and Aspects*. Olomouc 2008, s. 150. HOCH, Tomáš: *Základy rozvojové pomoci*. Ostrava 2007, s. 152. STOJANOV, Robert – NOVOSÁK, Jiří: *Shaping the development of developing countries : focused on China and India*. Ostrava 2008, s. 194.

¹⁸ *Základní přehled humanitární pomoci*, http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html (20. 07. 2010).

¹⁹ Tamtéž.

struktury civilního krizového řízení a dle potřeby také vojenského řízení. Zapojení těchto struktur se odvíjí od rozsahu krize. Následuje fáze časně rehabilitace, která probíhá v období dvou týdnů až tří měsíců po katastrofě. Pomoc se zaměřuje především na lidi, kteří v důsledku katastrofy přišli o své domovy, a dále na snahu o obnovu elementární infrastruktury.²⁰ V této fázi rovněž dochází k vyhodnocování škod a potřeb obnovy. Jako poslední etapa pomoci je definována fáze obnovy, jež trvá přibližně do dvou let od data katastrofy, a jedná se o kompletní obnovu obydlí, infrastruktury, veřejných institucí a zdrojů obživy. U méně rozvinutých zemí je tendence obnovy směrem k vyšší úrovni rozvoje – než před katastrofou. Podstatná část této fáze je zaměřená na eliminaci dalších možných katastrof. Rovněž je potřeba rychlé návaznosti rozvojové práce na zmiňovanou humanitární pomoc v dané oblasti.²¹

Dále zde uvedme dvě koncepce humanitární pomoci, kterými se řídí OSN, tradiční partner při poskytování pomoci EU i USA. Jedná se o okamžitou pomoc a preventivní opatření. Mezi preventivní opatření patří například monitorování hrozících hladomorů, předpovědi blížících se cyklonů, období sucha či prevenci konfliktů prostřednictvím diplomacie, odzbrojování, prosazování a dodržování lidských práv.²² Právě tato preventivní opatření jsou velice nezbytná pro eliminaci možných humanitárních krizí nebo alespoň vedou k menším ztrátám na životech a dalším škodám.

Humanitární pomoc je poskytována dle zásad humanitární pomoci, které jsou definované v Deklaraci dobrého humanitárního dárcovství. Tuto deklaraci zde zmiňujeme, jelikož ji přijala jak EU, tak USA.²³ Jedná se o 23 principů dárcovství, přičemž mezi čtyři základní principy patří principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti. Znamená to tedy jednání, které se zaměřuje výhradně na záchranu lidských životů a zmírnění utrpení. Humanitární pomoc je dále poskytována na základě identifikovaných potřeb, pomoc se poskytuje všem dle stejných pravidel a cíle této pomoci nejsou ovlivněny žádnými politickými, ekonomickými ani jinými zájmy příjemce či dáorce. Tato deklarace

²⁰ Jedná se o vodu, elektřinu, sanitace, dopravní spojení, školy, zdravotnické zařízení.

²¹ *Základní přehled humanitární pomoci*, http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html (21. 07. 2010).

²² *Humanitární otázky*. Informační centrum OSN v Praze. <http://www.osn.cz/humanitarni-otazky/> (21. 07. 2010).

²³ Česká republika se k tomuto dokumentu přihlásila v roce 2006.

byla přijata 17. července roku 2003 ve Stockholmu, kde se sešly dárcovské země, OSN, nevládní organizace, mezinárodní Červený kříž a hnutí Červeného Půlměsíce.²⁴

²⁴ *Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship*. Good Humanitarian Donorship. <http://www.goodhumanitariandonorship.org/background.asp> (21. 07. 2010).

2. Humanitární pomoc EU

Humanitární pomoc EU je koordinována prostřednictvím ředitelství Evropské komise (dále jen EK) pro humanitární pomoc (dále pouze ECHO), které bylo založeno roku 1992 a působí pod vedením komisaře pro mezinárodní spolupráci, humanitární pomoc a řešení krizí.²⁵ ECHO poskytuje okamžitou pomoc při mimořádných událostech, přírodních katastrofách a válečných konfliktech, které se dějí mimo hranice EU. Pomoc je poskytována bez ohledu na vyznání, rasu či politické přesvědčení. Hlavním úkolem ECHA je koordinace pomoci a její poskytnutí v krátkém čase. Především se jedná o doručení potravin, léků, lékařského vybavení, paliva a rovněž poskytnutí odborných lékařských a technických týmů. Mezi činnosti ECHA se také řadí provádění studií proveditelnosti humanitární pomoci, sledování humanitárních projektů a koordinace této pomoci, dále provádění opatření k předcházení humanitárních katastrof a v neposlední řadě informování veřejnosti o humanitární pomoci. Pomoc je poskytována převážně prostřednictvím partnerů EU. Od svého založení poskytla EU humanitární pomoc prostřednictvím svých partnerů ve více než 85 zemích světa. Její dotace se každým rokem pohybují okolo 700 miliónů eur.²⁶

Orgán ECHO byl založen poměrně nedávno (porovnejme s dlouhodobou humanitární pomocí USA), ale dnes se plně řadí mezi hlavního poskytovatele humanitární pomoci. Jedním z důvodů úspěšnosti tohoto orgánu je plná podpora společnosti činnosti ECHA (zhruba 90 % Evropanů plně podporuje poskytování humanitární pomoci), a dále samozřejmě hlavní podpora národních vlád EU. Díky přesvědčení o nezbytnosti této pomoci ECHO disponuje morálním, politickým a finančním zázemím a řadí se mezi největší poskytovatele humanitární pomoci.²⁷

EU poskytuje humanitární pomoc prostřednictvím 180 partnerů. V roce 2000 bylo 65 % humanitární pomoci distribuováno v rámci evropských nevládních organizací a 19 % pomoci bylo poskytováno prostřednictvím agentur OSN.²⁸

²⁵ Pro rok 2010-2014 je touto komisařkou Bulharka Kristalina Georgieva.

²⁶ *Background & mandate*, http://ec.europa.eu/echo/about/what/history_en.htm (20. 07. 2010).

²⁷ STANULOVA, Maya. Emailová korespondence s týmem Kristaliny Georgievoy.

²⁸ MARTINUSSEN, Degnbol, John – PEDERSEN, Engberg, Poul: *Aid. Understanding International Development Cooperation*. New York 2003, s. 211.

V průměru 16 % humanitární pomoci ECHA je reakcí na přírodní katastrofy, a proto byl v roce 1996 v rámci orgánu ECHO zahájen projekt DIPECHO, který se zabývá pouze přírodními katastrofami. Předmět jeho činnosti spočívá převážně ve zvyšování připravenosti na tyto katastrofy, což vede ke snížení počtu obětí a zmírnění dopadů pohromy. Jedná se o jednoduchá opatření, která mnohdy provádí komunity v rizikových oblastech samy. Tento program nyní zahrnuje sedm rizikových regionů: Karibik, Centrální Ameriku, Jižní Ameriku, střední Asii, jižní Asii, jihovýchodní Asii, jihovýchodní Afriku a oblast jihozápadního Indického oceánu.²⁹ V práci se dále zaměříme pouze na oblast Karibiku a jihovýchodní Asie.

2.1. Evropský konsensus o humanitární pomoci

V roce 2007 byl Radou EU, Komisí EU a Evropským parlamentem podepsán dokument „Evropský konsensus o humanitární pomoci“, který stanovuje hodnoty, zásady a rozsah pomoci EU. Jedná se o výsledek konzultace mezi členskými státy a humanitárními organizacemi, jež probíhala v roce 2006 a týkala se problémů, kterým dárci pomoci čelí. Státy a organizace poskytující humanitární pomoc reagovaly na rostoucí počet katastrof v důsledku změny klimatu na měnící se charakter konfliktů.³⁰ Dle tohoto dokumentu probíhá humanitární pomoc EU v rámci mezinárodního přístupu OSN, Červeného kříže, Červeného půlměsíce a humanitárních nevládních organizací. Tento konsensus poskytuje společnou vizi a tuto vizi provádí na úrovni Společenství. EU se zavázala postupovat v rámci společných humanitárních zásad lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti. Dále zavázala k dodržování mezinárodního práva, ke kontinuitě ostatních politik (zejména k rychlé návaznosti rozvojové pomoci na pomoc humanitární), ke zvyšování kvality, kontinuity a odpovědnosti pomoci a také k uplatnění řádného dárcovství.³¹

Jako další podstatnou činnost ECHA lze uvést podporu a účast na světové konferenci pro omezování katastrof, konané roku 2005 v Kobe. Výsledkem konference bylo vytvoření Hyogo rámce pro činnost v letech 2005-2015 a rovněž mezinárodní závazek

²⁹ *Disaster Risk Reduction*. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/aid/dipecho_en.htm (20. 07. 2010).

³⁰ *European consensus on humanitarian aid*. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/policies/consensus_en.htm (21. 07. 2010).

³¹ *Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropském parlamentu a Evropské komisi. Evropský Konsensus o humanitární pomoci*. Úřední věstník Evropské unie, 30. 01. 2008. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:025:0001:0012:CS:PDF> (21. 07. 2010).

pro posílení mezinárodního systému vedoucího k omezování dalších katastrof, který je zaštitěn OSN. V návaznosti na tento rámec již proběhly dvě zasedání Globální platformy pro snižování rizik katastrof v letech 2007 a 2009.³² Tento společný postup a konsensus ohledně humanitární pomoci vyspělých zemí světa je velice podstatný a nezbytný. Kooperací zemí spolu se specializovanými organizacemi lze dosáhnout mnohem větších úspěchů a pokroků při řešení humanitárních krizí.

2.2. *Financování humanitární pomoci EU*

ECHO disponuje dvěma zdroji finančních prostředků – souhrnným rozpočtem EU a Evropským rozvojovým fondem.³³ Tyto finanční prostředky získává z členských zemí EU a mezi největší dárce členských zemí jsou řazeny tyto státy: Francie, Německo, Itálie a Velká Británie.³⁴ ECHO je jediný veřejně financovaný orgán na světě, jehož finance jsou vyčleněny pouze na humanitární pomoc. V případě nedostatku financí může Komise požádat rozpočtový orgán³⁵ o zvýšení zdrojů prostřednictvím mobilizace rezerv pro mimořádné události. Díky tomuto postupu může EU rychle reagovat na specifické a náhlé události, které nebyly při sestavování rozpočtu známy. V posledních letech byl rozpočet ECHA soustavně navyšován jak prostřednictvím rezerv pro mimořádné události, tak prostřednictvím převodů z jiných rozpočtových položek v rámci zahraniční pomoci a také prostřednictvím fondu pro rozvojovou pomoc EU.³⁶ Financování humanitární pomoci EU realizuje pomocí svých partnerů OSN a nevládních organizací.³⁷

³² *Disaster Risk Reduction*, http://ec.europa.eu/echo/aid/dipecho_en.htm (21. 07. 2010).

³³ *Financial Resources*. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/funding/budget_en.htm (21. 07. 2010).

³⁴ RIDDELL, C. Roger: *Does Foreign Aid Really Work?* New York 2007, s. 67.

³⁵ Jedná se o Radu EU a Evropský parlament.

³⁶ *ECHO's finances*. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/funding/finances_en.htm (21. 07. 2010).

³⁷ *Financial Resources*, http://ec.europa.eu/echo/funding/budget_en.htm (21. 07. 2010).

3. Humanitární pomoc USA

USA mají dlouhou historii zahraniční pomoci,³⁸ která se zaměřuje jak na rozšiřování demokracie a volného trhu ve světě, tak na zvyšování úrovně obyvatel zemí třetího světa. V roce 1961 byl podepsán Akt zahraniční pomoci USA, kterým byl vytvořen výkonný orgán USAID, agentury pro mezinárodní rozvoj, se sídlem ve Washingtonu, D. C. Jedná se o nezávislou federální agenturu, která poskytuje pomoc zemím zasaženým katastrofou, zemím, které se vypořádávají s chudobou, a zemím, které se angažují v demokratických reformách. Mezi činnosti USAID patří zvyšování hospodářského růstu, zemědělství, obchodu, globálního zdraví, rozšiřování demokracie ve světě, poskytování humanitární pomoci a předcházení konfliktům. Na tuto činnost má vyčleněno půl procenta z federálního rozpočtu USA.³⁹ Nejedná se tedy o orgán, který se zabývá pouze humanitární pomocí, jako je tomu v případě orgánu ECHO EU. Orgán USAID je nicméně financovaný federálním rozpočtem USA, a proto je srovnatelný s orgánem humanitární pomoci EU.

USAID soustředí svou pomoc v pěti oblastech světa, a to v subsaharské Africe, v Asii, v Latinské Americe a Karibiku, v Evropě, v krizových oblastech Euroasie a rovněž na Blízkém Východě.⁴⁰ Pro analýzu práce se dále zaměříme pouze na oblast Asie a Karibiku.

Činnost USAID řídí správce⁴¹ spolu se zástupcem správce, které do funkce jmenuje prezident se souhlasem Senátu. Hlavní organizační jednotky sídlí ve Washingtonu, D. C. USAID dále disponuje zeměpisnými a funkčními kanceláři, které sídlí v daných pěti oblastech světa, a odpovídají tak za činnost tamní agentury.⁴²

V rámci orgánu USAID je zřízen úřad pro Americkou zahraniční pomoc při katastrofách (dále jen OFDA), který koordinuje pomoc při mimořádných událostech ve

³⁸ Jednalo se například o Marshallův plán, který byl určen na obnovu hospodářství Evropy po druhé světové válce. A také o vytvoření moderního konceptu rozvoje, který pronesl Harry Truman, prezident USA, v roce 1949. V této řeči rozdělil země na rozvojové, které jsou charakteristické nedostatkem jídla, nemocemi, chudobou a země rozvinuté, pro které je typický industriální a vědecký pokrok. Apeloval, že se USA musí angažovat v pomoci pro rozvojové země. Termíny rozvojové země a rozvinuté země, které Harry Truman pronesl, jsou dnes běžně používány. Více o projevu Herryho Trumana viz HASLAM, A. Paul – SCHAFFER, Jessica – BEAUDET, Pierre: *Intorduction to International Development. Approaches, Actors and Issues*. New York 2008, s. 5.

³⁹ *This is USAID*, http://www.usaid.gov/about_usaid/ (22. 07. 2010).

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Jako 16. správce byl 31. 12. 2009 jmenován Rajiv Shah.

⁴² *USAID Organization*. USAID. http://www.usaid.gov/about_usaid/usaaidorg.html (22. 07. 2010).

světě. Poskytuje humanitární pomoc na záchranu životů, zmírnění utrpení a zároveň snižuje sociální a ekonomické dopady humanitárních krizí. Reaguje tedy na všechny druhy přírodních katastrof, a navíc poskytuje pomoc při občanských válkách, teroristických útocích a průmyslových haváriích. Rovněž také poskytuje finance na prevenci proti katastrofám a provádí školení k vybudování lokálních kapacit, které by koordinovaly pomoc při dalších náhlých katastrofách.⁴³ Školení budoucích odborných kapacit v zemích či oblastech výskytu přírodních katastrof patří mezi klíčové činnosti, a proto zde uvádíme jednu z nejpodstatnějších metod vedoucí ke zmírnění dopadů krize a rizika komplexní humanitární pomoci vůbec. Orgán USAID vydal dokument k prevenci katastrof, ve kterém uvádí jako podstatné provádění národního sčítání obyvatel každých deset let, a to včetně věku, pohlaví, etnického původu a také bydliště či obydlí. Tyto údaje ukazují, jaký druh pomoci bude potřeba v daných postižených oblastech. Ovšem právě tyto údaje o obyvatelích jsou buď často nepřesné, anebo tato data lidé neumí analyzovat a dále využít. Proto tedy USAID apeluje na lepší využití této metody, která je základem pro měření populace a podstatným ukazatelem rizika možných katastrof.⁴⁴

⁴³ *Disaster Assistance*. USAID. http://www.usaid.gov/our_work/humanitarian_assistance/disaster_assistance/ (22. 07. 2010).

⁴⁴ *Tool and Methods for Estimating Populations at Risk from Natural Disasters and Complex Humanitarian Crises*. USAID. http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADS843.pdf (22. 07. 2010).

4. Tsunami v jihovýchodní Asii v roce 2004

Jihovýchodní Asie byla 26. prosince roku 2004 zasažena zemětřesením o síle 9,0 stupně Richterovy škály, které následně vyvolalo vlnu tsunami. Jednalo se o čtvrté největší zemětřesení na naší planetě od roku 1900. Zemětřesení nastalo v místě podsouvání Indické a Barmské litosférické desky a nejvíce postihlo oblast západního pobřeží ostrova Sumatry, kde se nacházelo jeho epicentrum. Následkem zemětřesení byla vlna tsunami, která se rozšířila do celé oblasti Indického oceánu. Zasáhla pobřeží Thajska a Srí lanky během dvou hodin, Maledivy během čtyř hodin a oblast východní Afriky během 10 hodin.⁴⁵

Největší vlna tsunami byla naměřena na severu ostrova Sumatra a dosahovala výšky 35 metrů. Na ostatních postižených místech se výška vln pohybovala od tří do 12 metrů. Intervaly mezi vlnami tsunami byly v rozmezí 15 až 20 minut.⁴⁶ Nejednalo se tedy pouze o jednu ničivou vlnu, ale o sérii vln, které dosahovaly různých výšek a rychlostí. Přičemž první vlna nebyla ta nejničivější.

Tsunami se nejprve vytvoří na otevřeném oceánu ve výšce nepřesahující 30 centimetrů a následně se pohybuje rychlostí několika stovek kilometrů za hodinu. Jakmile se vlna tsunami dostane do mělké vody u pobřeží, zpomalí se a následně se horní část vlny začne pohybovat pomaleji než spodní část. Z tohoto důvodu vlny u pobřeží dosahují obrovských výšek. Díky nenápadnosti vlny tsunami při jejím vytvoření je velmi těžké ji laicky zpozorovat.⁴⁷ Tsunami lze zaznamenat pouze speciálním monitorováním, které vyhodnocuje možné vlny tsunami. A proto mnohdy nedochází k rychlé evakuaci lidí.⁴⁸ V Indickém oceánu nejsou vlny tsunami tak časté, a proto státy v dané oblasti neměly vyvinutý systém včasného varování před tsunami, ani nespolupracovaly se speciálními centry tohoto typu.⁴⁹ A právě tento fakt je velice podstatný pro další vývoj práce a určující pro další výzkum. Dále se zaměříme na poukázání příčin a důvodů, které vedly k tak

⁴⁵ *The 2004 December Northern Sumatra Earthquake and Indian Ocean Tsunamis*. Thoku University. <http://www.tsunami.civil.tohoku.ac.jp/sumatra2004/C1.pdf> (30. 08. 2010).

⁴⁶ *Earthquake, Tsunami and Damage in Banda Aceh and Northern Sumatra*. Thoku University. <http://www.tsunami.civil.tohoku.ac.jp/sumatra2004/C2.pdf> (30. 08. 2010).

⁴⁷ *National Geographic. The Deadliest Tsunami in the History?*. National Geographic News, 07. 01. 2005. http://news.nationalgeographic.com/news/2004/12/1227_041226_tsunami.html (30. 08. 2010).

⁴⁸ Podotkněme, že slovo tsunami pochází z japonštiny, jelikož vlny tsunami jsou typické pro oblast Tichého oceánu a často se vyskytují na pobřeží Japonska.

⁴⁹ *Tsunami warning*. Tsunami Laboratory, 26. 12. 2004. <http://tsun.sccc.ru/tsulab/20041226warn.htm> (22. 09. 2010).

vysokým ztrátám na životech. A poukážeme na fakta, která tak vysokým ztrátám na životech nezabránila.

Výše zmíněná důležitá monitorovací centra jsou umístěna právě v Tichém oceánu.⁵⁰ Tato centra se však před danou katastrofou nenacházela v Indickém oceánu a oblast Indického oceánu nespádala ani pod monitorování žádného jiného speciálního centra. Zemětřesení poblíž Sumatry bylo zachyceno Tichooceánským varovným centrem před tsunami (PTWC), které má sídlo na Havajských ostrovech, ale jelikož v té době oblast Indického oceánu nespádala pod odpovědnost tohoto centra, varování před tsunami nebylo vystaveno. Centrum pouze vydalo prohlášení, že v Tichém oceánu vlna tsunami nehrozí.⁵¹

Thajsko spolu s Indonésií byly v době katastrofy (a stále jsou) členy Mezinárodní oceánografické komise, která je podporovaná Mezinárodní kooperační skupinou pro varování před tsunami v Tichém oceánu. Nicméně, Thajsko nemělo za svou historii zkušenost s touto ničivou vlnou, a proto s mezinárodní komisí neudržovalo kontakt a ani nevysílalo své zástupce na pololetní zasedání oceánografické komise. Thajské meteorologické oddělení se o tamním zemětřesení dovědělo z postupných telefonátů z různých míst své země. Až hodinu po zemětřesení pracovníci oddělení lokalizovali epicentrum, avšak nikdo nepředpokládal následnou vlnu tsunami. Indonéské meteorologické a geologické oddělení nebylo schopné obyvatele své země varovat, jelikož první vlna tsunami udeřila dříve, než odborníci byli schopni identifikovat možná nebezpečí. Během pár ničivých hodin nikdo nevěděl, k jakým škodám došlo, a navíc nikdy předtím nebyly v Indickém oceánu zpozorovány zaoceánské vlny tsunami, které by zasáhly i okolní země, a proto Indonésie nevarovala ostatní státy před hrozící katastrofou.⁵²

Jako další faktory, které sehrály velkou roli při dané přírodní katastrofě, bychom uvedli nepřipravenost tamních lidí na možnou katastrofu tohoto typu, neinformovanost o tom, jak se lidé mají při přírodních katastrofách zachovat, a v neposlední řadě také nepřiměřené lidské zásahy do tamní přírody za účelem zpřístupnění pláží, rybolovu, turismu, čímž byla poničena celková přírodní ochrana přímořských oblastí.

Konkrétně byly postiženy následující země: Indonésie, Indie, Srí Lanka, Thajsko, Malajsie, Bangladéš, Myanmar, Maledivy, Seychely, Madagaskar, Tanzanie, Somálsko a

⁵⁰ Na Havajských ostrovech a Aljašce.

⁵¹ *Tsunami warning*, <http://tsun.sccc.ru/tsulab/20041226warn.htm> (31. 08. 2010).

⁵² Tamtéž.

Keňa.⁵³ Údaje o ztrátách na životech a pohřešovaných osobách se velice různí a nejsou dodnes zcela přesné. Proto práce čerpá z oficiálních zdrojů EU a USA, abychom předešli zkreslování dat. Zdroje EU uvádí 300 000 obětí a okolo milionu pohřešovaných lidí.⁵⁴ Zatímco vláda USA uvádí 227 898 obětí a okolo 1,7 miliónů lidí bez domova.⁵⁵ Pro porovnání také uvedme údaje světové zdravotnické organizace (WHO), která uvádí více než 225 000 obětí a přes 1,2 miliónů lidí, kteří přišli o své domovy.⁵⁶ Nejvíce postiženou zemí byla Indonésie, kde o životy přišlo přes 130 000 lidí a nejkatastrofálnější následky zanechala ničivá vlna právě v Indonéské provincii Banda Aceh a v severní části ostrova Sumatry. Druhou nejvíce zdevastovanou zemí byla Srí Lanka, kde zemřelo přes 30 000 lidí. Dále uvedme Indii, kde zemřelo přes 10 000 lidí.⁵⁷ V Thajsku o život přišlo více než 6 000 lidí, z čehož minimálně 2 500 obětí tvořili turisté z celého světa, jelikož vlna tsunami zasáhla turisticky vyhledávané pláže a místa. Maledivy neutrpěly tak vysoké ztráty na životech, ale téměř ihned po katastrofě se země ocitla v hospodářské recesi.⁵⁸ Maledivy, které jsou nejnižší položenou zemí světa, byly ihned po tsunami celé pod hladinou moře a došlo k značnému poničení infrastruktury, znemožnění rybářského průmyslu a pro zemi důležitého turismu.⁵⁹

Mimo to byly zničeny prostředky zdrojů obživy a tím pádem i pracovní příležitosti tamních přeživších. Tato přírodní katastrofa dále zcela zničila sociální infrastrukturu, lokální a celostátní silnice a zanechala za sebou mnoho sirotků. Bylo jasné, že postižené oblasti potřebují nutnou a rychlou humanitární pomoc ostatních států a mezinárodních i nevládních neziskových organizací. Zcela nezbytná byla také rovněž dlouhodobější humanitární pomoc, tedy fáze obnovy zdevastovaných míst.

⁵³ *The December 26, 2004 Earthquake Tsunami Disaster of Indian Ocean.* <http://www.drs.dpri.kyoto-u.ac.jp/sumatra/index-e.html> (01. 09. 2010).

⁵⁴ *Tsunami Indicative Programme.* European Commission, 23. 05. 2005. http://ec.europa.eu/world/tsunami/docs/tip_05-06_c1490.pdf (01. 9. 2010).

⁵⁵ *Magnitude 9.1 - Off the West Coast of Northern Sumatra.* U. S. Geological Survey, 26. 12. 2004. <http://earthquake.usgs.gov/earthquakes/eqinthenews/2004/usslav/#summary> (22. 09. 2010).

⁵⁶ *South Asia earthquake and tsunami.* World Health Organization. http://www.who.int/hac/crises/international/asia_tsunami/en/ (22. 09. 2010).

⁵⁷ *The December 26, 2004 Earthquake Tsunami Disaster of Indian Ocean.* <http://www.drs.dpri.kyoto-u.ac.jp/sumatra/index-e.html> (01. 09. 2010).

⁵⁸ *Beyond the Tsunami.* Evropská komise. http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/images/bat_tsunami_051114.pdf (01. 09. 2010.).

⁵⁹ *Maldives. EU improves Man-Made sea defences.* European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/maldives.htm (01. 09. 2010).

4.1. Humanitární pomoc EU pro jihovýchodní Asii

4.1.1. Fáze okamžité pomoci

EK v čele s předsedou Josém Manuelem Barrosem poskytla 473 miliónů euro na pomoc zemím postižených tsunami.⁶⁰ Z této částky bylo určeno 350 miliónů euro pro nejvíce postižené země – Indonésii, Srí Lanku a Maledivy. Mimoto tento plán také zahrnoval regionální programy v Indii a Thajsku. Tyto finance byly určeny pro rok 2005 a 2006 a jednalo se o jednu čtvrtinu financí vyhraněných pro humanitární pomoc EU. Dané peníze byly vytyčeny na následnou celkovou obnovu těchto tří zemí, jelikož právě tyto země byly zcela zdevastované.⁶¹

Pro zaručení rychlosti a efektivnosti doručení humanitární pomoci EU koordinovala s vládami a jinými dárci pomoci: „*EU a ECHO samy nemohou mobilizovat nezbytné zdroje k poskytování okamžité humanitární pomoci, k nasazování záchranných týmů, budování polních nemocnic a zřizování nouzových komunikačních systémů. Útvar ECHO proto tyto operace financuje a koordinuje, avšak při dodávkách potravin a přístrojů a při provádění programů okamžité pomoci se spoléhá na své partnery – nevládní organizace, odborné agentury OSN a Mezinárodní červený kříž.*“⁶²

Veškerá finanční pomoc EU, tedy 473 miliónů euro, byla určena na okamžitou pomoc, pomoc při znovuvybudování komunit, rekonstrukci infrastruktury a v neposlední řadě pro znovunastartování plnohodnotného života pro tamní obyvatele.⁶³ Následně se v práci zaměříme na konkrétní rozebrání humanitární pomoci EU pro nejvíce postižené země, definujeme fáze pomoci a její rozsah.

Nejprve se zaměříme na nejvíce postiženou zemi, a to Indonésii. EK zareagovala téměř ihned a pár hodin po tragédii doručila 45 miliónů euro na okamžitou pomoc.⁶⁴

⁶⁰ *Beyond the Tsunami*, http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/images/bat_tsunami_051114.pdf (01. 09. 2010.).

⁶¹ *Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries*. European Commission., 18. 11. 2005, s. 7. http://ec.europa.eu/world/tsunami/docs/prog_report_1105.pdf (22. 09. 2010).

⁶² *Humanitární pomoc*. Europa, Portál Evropské unie. http://europa.eu/pol/hum/index_cs.htm (01. 09. 2010).

⁶³ *Beyond the Tsunami*, http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/images/bat_tsunami_051114.pdf (01. 09. 2010.).

⁶⁴ EU poskytla finanční pomoc ihned dvě hodiny po první výzvě UN OCHA a první záchranné týmy EU dorazily na místo do 24 hodin od dané výzvy o poskytnutí humanitární pomoci. Peníze byly poskytnuty

Postupně vyčlenila dalších 120 miliónů euro na humanitární pomoc a obnovu Indonésie. Následujících 40 miliónů euro bylo určeno na zdravotní pomoc, psychologickou pomoc, zlepšení životních podmínek lidí v provizorních kempech, znovuoobnovení rybolovu a zemědělských aktivit, zlepšení služeb satelitních telefonů a systémů včasného varování. Motto pro celkovou obnovu provincie Banda Aceh znělo „vybudovat zpět a lépe než před katastrofou“. EU se rovněž musela vypořádat s konflikty v této provincii mezi indonéskou vládou a acehským povstaleckým hnutím, které narušovaly stabilitu dané oblasti. EU jednala pod záštitou mechanismu rychlé reakce, který je využíván ve specifických oblastech odpovědnosti k předcházení možných krizových situací či konfliktů. Pomoc tedy musí být okamžitá a časově limitovaná. EK se tedy stala zodpovědným orgánem za implementaci a koordinaci tohoto mechanismu. Financování pomoci probíhalo formou grantů.⁶⁵

Další okamžitá pomoc byla určena Srí Lance a jednalo se o částku 35 miliónů euro, které koordinovala EK.⁶⁶ Maledivy obdržely 2,7 miliónů euro na okamžitou humanitární pomoc. Výše částky určená na okamžitou pomoc zdaleka nestačila, a proto EK během roku 2005 přispěla další částkou ve výši 109 miliónů euro. Tyto peníze měly pokrýt znovunastartování pro zemi velmi důležitého rybářského průmyslu a také obnovení turismu.⁶⁷

Celková okamžitá pomoc EU daným zemím zahrnovala poskytnutí lékařské pomoci, psychologické pomoci, provizorních příbytků, poskytnutí vody a základních potravin.

4.1.2. Fáze časně rehabilitace

Během druhé fáze pomoci se EU soustředila převážně na zlepšení podmínek pro oběti katastrofy bez domova, na obnovu základní infrastruktury a také se snažila určit priority, které byly nezbytné pro celkovou obnovu postižených částí. Jako první se

partnerům ECHA, tedy nevládním organizacím a UN OCHA. V prvních hodinách byly koordinátoři humanitární pomoci místní vlády.

⁶⁵ *Indonesia. From recovery to peace.* European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/indonesia.htm (01. 09. 2010).

⁶⁶ *Sri Lanka. EU Upgrades roads to Tsunami-affected areas.* European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/sri_lanka.htm (01. 09. 2010).

⁶⁷ *Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries*, s. 8-9.

zaměříme na projekty obnovy v Indonésii. Obnova nejvíce zdevastovaných míst Indonésie byla realizována v rámci „Multi Donor Trust Fund“, tedy partnerstvím mezinárodní komunity, indonéské vlády a společnosti. Pomoc byla prováděna granty na investování, koordinaci a zkušeností všech zúčastněných. Tento fond založila Světová banka na žádost indonéské vlády ke koordinování finanční pomoci. Čítal částku okolo 685 miliónů amerických dolarů od 15 různých dárců⁶⁸, přičemž EU přispěla částkou 174 miliónů dolarů a USA částkou 10 miliónů dolarů.⁶⁹ Tento fakt ukazuje na nesrovnatelný rozdíl v darování financí na humanitární pomoc a také ukazuje, že se orgán ECHA, který působí ve srovnání s orgánem USAID krátce, řadí mezi neodmyslitelné finanční dárcce pomoci.⁷⁰

K hlavním indonéským projektům v rámci „Multi Donor Trust Fund“ patří šest projektů, na něž bylo vytyčeno zhruba 260 miliónů euro. První projekt se zabýval vlastnictvím půdy a využíváním pozemků v obcích, který vedl k opětovnému systému správy pozemků. Na tento projekt bylo vytyčeno 25 miliónů euro. Prioritou dalšího projektu bylo obnovení místních infrastruktur pro 3 000 obcí, který čítal částku 52 miliónů euro. Třetí projekt se věnoval rehabilitaci a rozvoji infrastruktur za 14 miliónů euro. Čtvrtý projekt budoval a opravoval 50 000 domů a byl finančně nejnáročnější – z fondu bylo dotováno 120 miliónů euro. Pátý projekt se zabýval technickou pomocí pro rekonstrukci oblasti Aceh a také koordinací mezinárodní a národní pomoci. Na tento projekt bylo alokováno 12 miliónů euro. Poslední projekt se soustředil na vypořádání se s odpadem, troskami po tsunami. Zbýlých zhruba 25 miliónů euro bylo použito na menší projekty. Tato pomoc byla úspěšná, a jelikož EK dotovala tyto projekty celkovým finančním podílem 85 %, celkovou pomoc dané oblasti také koordinovala spolu se Světovou bankou a Agendou na rekonstrukci oblasti Aceh. V zájmu co největší efektivity pomoci bylo

⁶⁸ Členové fondu jsou EU, Nizozemí, Spojené království Velké Británie, Kanada, Světová banka, Švédsko, Norsko, Dánsko, Německo, Belgie, Finsko, Asijská rozvojová banka, USA, Nový Zéland a Irsko.

⁶⁹ *Pledges. Multi Donor Fund for Aceh and Nias – Bersama Membangun.* <http://www.multidonorfund.org/finance.html> (01. 09. 2010).

⁷⁰ V dnešní době EU řadíme mezi největšího světového dárcce rozvojové a humanitární pomoci vůbec. Tento fakt také podporuje Parag Khanna, který uvádí, že je EU daleko větší dárcce humanitární pomoci než USA a také největší ekonomická velmoc světa. Více viz KHANNA, Parag: c. d., s. 8-9. KRÁL, David: *Evropská unie a svět.* Euroskop. <http://www.euroskop.cz/8915/sekce/evropska-unie-a-svet/> (03. 10. 2010).

zejména nutné koordinovat všechny dárcce pomoci a rozdělit úkoly, kterými se jednotliví aktéři pomoci zabývali.⁷¹

Na fázi časně rehabilitace pro Srí Lanku EK vyčlenila 55 miliónů euro, které byly určeny na zlepšení životní úrovně obyvatelů postižených přírodní katastrofou a také obětím konfliktů mezi tamní vládou a Tygry osvobození tamilského Ílámu. Avšak obnova zdevastované severní a východní části země převážně závisela na konsensu mezi válčícími stranami a jejich rozhodnutími, jak využít tuto humanitární pomoc.⁷² Obnova Srí Lanky byla totiž budována prostřednictvím srílanské vlády a zástupců muslimských komunit, kterým bylo z celkové finanční pomoci vyčleněné EU přiděleno 50 miliónů euro, aby se dohodli na prioritách rekonstrukce zničených oblastí a znovu vybudovali důvěru mezi komunitami zapojenými do dvaceti leté občanské války.⁷³

Od 18. do 22. ledna roku 2005 se pod taktovkou OSN konala v japonském městě Kobe světová konference na snížení následků přírodní katastrofy. Tato konference byla spolufinancovaná EU a EK se rovněž zavázala ke spolupráci s OSN na vybudování a podporování systému včasného varování před tsunami v Indickém oceánu. Tato spolupráce je prováděna prostřednictvím Společného výzkumného střediska EK.⁷⁴ Tento fakt opět poukazuje na nezbytnou kooperaci s partnery EU.

4.1.3. Fáze obnovy

Poslední fáze humanitární pomoci, tedy fáze obnovy, která byla zahájena v červnu 2005, zahrnovala obnovu domovů a jejich oprav, opravy rybářských lodí, zpřístupnění pitné vody a znovu zapojení postižených zemí k běžnému životu před katastrofou. Dále různé environmentální projekty, které se soustředily na zabránění potenciálních budoucích přírodních katastrof.⁷⁵ Pro tuto fázi pomoci tedy EK vyčlenila 350 miliónů euro pro Indonésii, Srí Lanku a Maledivy.

⁷¹ *Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries*. European Commission, s. 7-8.

⁷² *Sri Lanka*, http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/sri_lanka.htm (01. 09. 2010).

⁷³ *Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries*, s. 8-9.

⁷⁴ *Early warning systems, satellite monitoring and R&D*. European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/other-measures/early_warning.htm (02. 09. 2010).

⁷⁵ *Humanitarian aid*. European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/humanitarian_aid.htm (02. 09. 2010).

Tsunami ukázalo, jak je nezbytné mít efektivní systém včasného varování, a také demonstrovalo, jak je budování takových systémů politicky a technologicky složité. Proto EK silně podporuje koordinační roli OSN, zahrnující Mezinárodní oceánografickou komisi, orgán OCHA a Mezinárodní strategii pro snižování katastrof v rámci OSN (ISDR). EK rovněž spoléhá na podporu regionálních vládních organizací, které mají s danou implementací systémů pomoci. Technologický vývoj EK je plánován a realizován v úzké spolupráci s příslušnými agenturami OSN. Jedná se také o technologický vývoj „Global Disaster Alert and Co-ordination System“, který má za úkol zhodnotit potenciální závažnost a také dopad katastrof – včetně tsunami.⁷⁶

EK plně podporuje tento projekt v rámci OSN, jelikož systémy včasného varování vždy pomůžou zachránit lidské životy a také jsou v dlouhodobém výhledu levnější než poskytování humanitární pomoci po katastrofě. Rovněž jsou velmi efektivní. Pokud jsou tyto systémy plně funkční, tak se velice snižuje potřeba humanitární pomoci a počty obětí přírodních katastrof.⁷⁷

K posílení a připravenosti prevence má rovněž přispět akční program civilní ochrany EK. V roce 2005 byly přijaty návrhy na zlepšení cílů v oblasti ochrany obyvatel prostřednictvím cvičení civilní ochrany, které vyplynuly po přírodní katastrofě. Jednalo se o výměnu osvědčených postupů v oblasti prevence, projekty s cílem vytváření nejlepších postupů předávání informací veřejnosti v případě přírodní katastrofy a používání nouzových volání na evropské úrovni. Dále na vytváření pohotovostních plánů a komunikace v různých fázích katastrofy. V roce 2006 byla priorita tsunami opět zařazena

⁷⁶ *Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries*, s. 17.

⁷⁷ STANULOVA. Maya. Právě budování tohoto varovného střediska pro oblast Indického oceánu jsou řazena mezi nezbytná preventivní opatření prováděna OSN. Připomeňme, že OSN dělí humanitární pomoc na okamžitou pomoc a preventivní opatření. Nutno podotknout, že ve stejné době OSN začalo budovat podobné systémy včasného varování v Karibském moři, Středozezemním moři, severním Atlantském oceánu a okolních přilehlých mořích. Což poukazuje na zcela nezbytnou potřebu těchto středisek. Patricio Bernal, výkonný tajemník mezinárodní oceánografické komise OSN, prohlásil již v roce 2005, že pokud by opět nastala vlna tsunami v Indickém oceánu, byla by jistě zachycena a mnohé národy by byly včas varovány. Podotkl také, že je nezbytné nadále pracovat na zlepšení tohoto systému včasného varování, aby byly přesnější a výkonnější. Daný varovný systém v Indickém oceánu spolupracuje s Tichooceánským varovným centrem a rovněž s Japonským meteorologickým oddělením. Více viz TARRANT, Bill: *Tsunami alert missing vital details*. ABC, 05. 08. 2005. <http://www.abc.net.au/science/articles/2005/08/05/1430833.htm?site=perth&topic=latest> (02. 09. 2010), *ComMIT/MOST training workshop*. Intergovernmental Oceanographic Commission Tsunami Programme. <http://www.ioc-tsunami.org/> (02. 09. 2010).

do programu cvičení civilní ochrany, přičemž důraz byl kladen především na region Atlantiku a Středozemního moře.⁷⁸

4.2. Humanitární pomoc USA pro Jihovýchodní Asii

4.2.1. Fáze okamžité pomoci

K datu 31. 12. 2004 USA přislíbily přispět částkou 350 miliónů dolarů. Okamžitá humanitární pomoc USA byla poskytnuta bezprostředně po katastrofě a zahrnovala doručení potravin, vody, léků, provizorních přístřešků a letecké a námořní vojenské techniky.⁷⁹ Hned v průběhu prvního týdne po katastrofě vojsko USA poskytlo pro humanitární pomoc 100 helikoptér a stovky letadel, které přepravovaly jídlo, příkrývky a podobně. Díky této technice se záchranáři a humanitární pracovníci dostali i do nejméně postižených oblastí a zvýšili tím efektivitu a rychlost pomoci. Právě poskytnutí americké letecké vojenské techniky velice ocenil Jan Engeld, který řekl, že by OSN bez této pomoci bývalo nezaznamenalo takových úspěchů, kterých dosáhlo v daných oblastech.⁸⁰ Mimo to USA poskytlo 20 námořních lodí s 13 000 námořníky a 200 techniky. Tyto námořní lodě byly navíc schopné denně přečistit 90 000 galonů čisté vody.⁸¹ V doručení této techniky hrála tedy hlavní roli právě vláda USA, jelikož EU nemá k dispozici tuto techniku v rámci orgánu ECHO.⁸² Pro fázi okamžité pomoci však byla tato technika velice klíčová, a to především v nedostupných místech zemí.

Dále se humanitární pracovníci zaměřili na postupnou obnovu zničených oblastí a navrácení plnohodnotného života tamních lidí. USA přispěly částkou 658 miliónů dolarů

⁷⁸ *Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries*, s. 19. Jan Engeland, náměstek Generálního ředitelství pro humanitární záležitosti a nouzovou pomoc OSN, uvedl, že není problém upozorovat zemětřesení po celém světě, ale problém je, jak o tom říct místním lidem, rybářům a rybářským vesnicím. Právě pro tyto účely by měly posloužit cvičení civilní ochrany. Jak úspěšná však jsou, ukáže až čas a bohužel právě další přírodní katastrofa. Více viz *The U. N.'s Response to the Tsunami: Looking Forward, Looking Back*. Council on Foreign Relations, 27. 01. 2005. http://www.cfr.org/publication/7690/uns_response_to_the_tsunami.html (02. 10. 2010).

⁷⁹ *USAID Seeing Results in Tsunami Reconstruction*. USAID. <http://www.usaid.gov/locations/asia/tsunami/> (02. 09. 2010).

⁸⁰ *The U.N.'s Response to the Tsunami*, http://www.cfr.org/publication/7690/uns_response_to_the_tsunami.html (02. 10. 2010).

⁸¹ PAN, Esther: *Tsunami Disaster: Relief Effort*. Council on Foreign Relations, 07. 01. 2005. http://www.cfr.org/publication/7792/tsunami_disaster.html (02. 10. 2010).

⁸² Lodě, helikoptéry a jinou těžkou techniku mohou poskytnout pouze jednotlivé státy v rámci EU, nikoli však orgán ECHO samotný.

do Fondu na obnovu a rekonstrukci po tsunami. Z tohoto fondu byla nejvyšší částka (405,7 milionů dolarů) určena na obnovu Indonésie. Dále bylo alokováno 134,6 milionů dolarů na obnovu Srí Lanky, 17,9 milionů dolarů na obnovu Indie, 12 milionů dolarů pro Maledivy a 5,2 milionů dolarů pro Thajsko. Na ostatní země postižené vlnou tsunami USA vyhradily částku 31,8 milionů dolarů. USA z tohoto fondu také vyčlenily 31,3 milionů dolarů na řešení problémů ptačí chřipky a zbylé peníze byly určeny pro programové řízení celkové humanitární pomoci.⁸³ Mezi nejnutnější a nejpotřebnější pomoc pro všechny postižené oblasti bylo poskytnutí vody, jídla, oblečení, stanů a léků. Dále také plastových fólií, provazů, sítí proti komárům a generátory na výrobu elektřiny. Úředníci Indonésie také požádali o palivo, aby mohli spálit mrtvá těla a špinavé oděvy. V Thajsku naopak žádali o pytle na mrtvá těla a také o pomoc forezních lékařů k identifikování mrtvých.⁸⁴

4.2.2. Fáze časné rehabilitace

V druhé fázi humanitární pomoci, fázi časné rehabilitace, se soustředily na prohlubování okamžité pomoci a usilovali o zlepšení podmínek života obyvatel. Rovněž se humanitární pracovníci snažili spolu s místními obyvateli určit priority projektů a jejich implementaci – jednalo se převážně o obnovu infrastruktury a škol. Fáze okamžité pomoci, stejně jako fáze rehabilitace, byly totožné pro všechny země, kterým byla pomoc poskytována. Zaměřme se tedy proto na konkrétní náplň pomoci postižených oblastí, která byla poskytována na základě stavu daných postižených států.

Jako první poukážeme na časnou rehabilitaci Indonésie, která si vyžádala největší díl pomoci. Jednalo se převážně o obnovu infrastruktury, výstavbu cest a mostů, nastartování místní ekonomiky a zlepšení kvality vzdělávání. USAID spolu s národní obchodní asociací napomohly farmářům kávy a rostlin pačuli, které se tak opět staly světově vyhledávané právě v Indonésii. Nutno podotknout, že velké množství kávy se exportuje právě pro americký kávový řetězec Starbucks. Spolu s projekty financování rodinných podniků k znovuoživení výroby a podpory žen se právě tato pomoc výrazně projevila na zlepšení ekonomické situace a také pomohla snížit nezaměstnanost. Rovněž

⁸³ USAID *Seeing Results in Tsunami Reconstruction*. USAID. <http://www.usaid.gov/locations/asia/tsunami/> (02. 09. 2010).

⁸⁴ PAN, E.: c. d.

došlo k vybudování tamních škol a kladl se důraz na kvalitu vyučování prostřednictvím lépe vyškolených tamních učitelů.⁸⁵

Program obnovy USAID na Srí Lance zahrnoval znovuvybudování Arugam Bay mostu, rekonstrukci rybářských přístavů, opravu poničených odborných škol a vybudování škol zcela nových a také vybudování čističek vod. K otevření nového mostu došlo v roce 2008, tento most spojuje tři etnicky rozdílné komunity, jejichž krásné pláže lákají turisty, čímž došlo k navrácení turismu do této oblasti. USAID poskytl 8,2 miliónů dolarů na obnovení dodávek pitné vody a vybuodoval systém, který dokáže vyrobit 4 000 litrů čisté vody za minutu. Toto množství vody stačí pokrýt jak běžnou spotřebu obyvatel, tak i tamních turistů. V roce 2008 byly rovněž dokončeny práce na obnově rybářských přístavů v oblasti jižní Srí Lanky, které jsou nezbytné pro posílení ekonomiky dané oblasti. Ve východní a jižní části Srí Lanky bylo vybudováno devět nových odborných škol se zaměřením na oblečení, svařování, elektroniku, zednické práce. Mimoto se žáci na těchto školách učí angličtinu a práci na počítačích.⁸⁶ Z uvedených údajů vyplývá, že USAID se snažil, stejně jako EU, především o obnovu turismu a rybářského průmyslu.

Pomoc USA pro Maledivy byla soustředěna převážně na obnovu zničených přístavů a na vytvoření systémů ke stabilnímu příjmu pitné vody, stejně jako k obnovení poničených kanalizací, které kontaminovaly podzemní vody, a tudíž se staly hlavním problémem dané oblasti. Nově vybudované modernější kanalizace odvádějí odpad dále do moře, kde je rychleji rozptýlen.⁸⁷ USAID se tedy zaměřil na stejné priority jako orgán ECHO.

V Thajsku se v roce 2006 podařilo otevřít víceúčelové vzdělávací centrum, které mělo napomocť k znovuvybudování silných thajských komunit, které již měly být informovány a seznámeny s chováním a jednáním při možných dalších přírodních

⁸⁵ *Tsunami reconstruction. Relief and recovery for those affected by the tragic December 2004 tsunami.* USAID. <http://indonesia.usaid.gov/en/programs/tsunami/> (03. 09. 2010). Zhruba 30 let před zemětřesením a tsunami v Indonésii probíhal v oblasti Aceh krvavý konflikt mezi separatisty a vládou. Právě po katastrofě se lidé soustředili pouze na přežití a konflikt se odsunul do pozadí. 15. srpna 2005 byla podepsána mírová dohoda a separatisté byli vyzváni k odevzdání zbraní a vláda k stažení svých jednotek. Tento proces byl dokončen 20. prosince 2005. Více viz KAPLAN, Eben: *Tsunami Rebuilding Efforts, One Year Later.* Council on Foreign Relations, 22. 12. 2005. http://www.cfr.org/publication/9472/tsunami_rebuilding_efforts_one_year_later.html (02. 10. 2010).

⁸⁶ *Tsunami reconstruction.* USAID. http://srilanka.usaid.gov/programme_tr_description.php?prog_id=4 (03. 09. 2010).

⁸⁷ *USAID tsunami reconstruction program.* United States Virtual Presence Post Maldives. http://maldives.usvpp.gov/usaaid_tsunami_reconstruction_program.html (03. 09. 2010).

katastrofách. Toto víceúčelové centrum lze využít pro konference, vzdělávací semináře či k výuce práce s počítači.⁸⁸ Budování právě těchto vzdělávacích center je nesmírně důležité, jelikož napomáhají ke stmelení obyvatel a hlavně dané obyvatele školí, jak se při podobných přírodních katastrofách zachovat a jak se zachránit.

Ve všech postižených zemích nejdéle trvalo vybudování nových domovů, které byly zcela zničeny. Bylo to dáno tím, že nové domy se stavěly mnohem kvalitněji než domy předešlé. Proto i rok po katastrofě, zhruba 80 % obyvatel, kteří přišli o své domovy, bydleli stále v provizorních přístřešcích.⁸⁹

4.2.3. Fáze obnovy

Další podstatná část pomoci byla soustředěna na prevenci možných budoucích katastrof, a proto oblast Indického oceánu spolu s Jihočínským mořem, Karibským mořem, oblastí Porto Rica a Panenských ostrovů začala spadat pod monitorování Tichooceánského varovného centra před tsunami (PTWC), které je umístěno na Havajských ostrovech a spadá tedy pod správu USA.⁹⁰

Tim Beans, administrátor USAID, uvedl, že jedna z hlavních priorit humanitární pomoci je vybudování systému včasného varování před přírodními katastrofami.⁹¹ I pro EK bylo vybudování těchto systémů podstatné, ale nebylo pojmáno jako hlavní priorita pomoci. USAID proto v návaznosti na preventivní opatření začal vyvíjet systém včasného varování před vlnami tsunami v Indickém oceánu, který zahrnuje systém včasného varování před tsunami (TEWS) a systém rychlého oznámení o tsunami (TARNS). Systém TEWS je založen na zasílání varovných zpráv z národní úrovně na kontaktní místa relevantních úředníků a veřejnosti v krátkém čase. Druhý systém, TARNS, byl vyvíjen spolu s americkým ministerstvem zemědělství a Thajským národním varovným centrem před katastrofami. V praxi se jedná o využití 79 varovných sirén, které místní obyvatele na případnou katastrofu včas upozorní. Úspěšné testování tohoto systému proběhlo v červnu

⁸⁸ USAID helps launch the Community Learning Center in Ranong. as part of the tsunami assistance to Thailand. Embassy of the United States Bangkok, Thailand, 18. 12. 2006. <http://bangkok.usembassy.gov/news/press/2006/nrot050.html> (03. 09. 2010).

⁸⁹ KAPLAN, Eben: c. d.

⁹⁰ PTWC history. NOAA's National Weather Service. Pacific Tsunami Warning Center. <http://www.weather.gov/ptwc/history.php> (03. 09. 2010).

⁹¹ KAPLAN, Eben: c. d.

2007 spolu se cvičnou evakuací obyvatel.⁹² Tento systém bude také podporovat systém vytvářený organizací UNESCO, který je blíže představen níže.

Jiný systém včasného varování buduje UNESCO v čele s Koichirem Matsuurou, který oznámil, že by mohl být systém včasného varování zaveden do června 2006 a s globálními systémy by měl být propojen o rok později. Do tohoto projektu bylo zapojeno všech 27 zemí sousedících s Indickým oceánem a zástupci koordinační skupiny UNESCO zahrnující Německo, Nizozemsko, Japonsko a USA. Jednalo se o projekt „Ocean Tsunami Warning and Mitigation System“ (IOTWS). K datu 22. prosince 2006 již existovalo 23 monitorovacích stanic. Skládají se z podvodní plošiny a bóje na hladině oceánu, které slouží k měření síly zemětřesení pod hladinou a na základě výpočtů pak posuzují možnost vzniku tsunami. Tyto informace jsou zasílány do PTWC na Havajských ostrovech a do japonské meteorologické agentury.⁹³

Vysoké částky byly vynaloženy na okamžitou pomoc a následnou rekonstrukci zničených oblastí, ale již ne na systémy včasného varování. Vývoj systému včasného varování stále není kvalitně finančně dotován a navíc tento vývoj brzdí špatná organizace. Laura Kong, ředitel Mezinárodního informačního centra o tsunami na Havajských ostrovech, uvedl, že problém daného varovného systému stále není vyřešen. Kromě nedostatku financí jsou dalšími problémy jazykové bariéry, nemožnost komunikace v odlehlých oblastech a také politické dohody tamních zemí.⁹⁴

Úspěšné systémy včasného varování jsou umístěny v Japonsku a na Havajských ostrovech, a proto Japonsko rovněž nabízí své znalosti k vybudování efektivního varovného systému v Indickém oceánu. Vzhledem ke zkušenostem z července roku 2006, kdy na ostrově Jáva propuklo zemětřesení, a japonští odborníci varovali Indonésii o možné vlně tsunami, se i přesto tato zpráva nikdy nedostala k veřejnosti. A proto zůstávají japonští odborníci k tomuto systému v Indickém oceánu spíše skeptičtí. Osamu Kamigaichi, pracovník japonské meteorologické agentury uvádí, že zavedení podobného

⁹² *Tsunami Early Warning Systems (TEWS) and Tsunami Alert Rapid Notification System (TARNS)*. U. S. Contribution to the Indian Ocean Tsunami Warning System. <http://apps.develebridge.net/usiotws/page09tews.html> (03. 09. 2010).

⁹³ BLOOM, Rebecca: *Assessing the Tsunami Warning System*. Council on Foreign Relations, 22. 12. 2006. http://www.cfr.org/publication/12286/assessing_the_tsunami_warning_system.html (02. 10. 2010).

⁹⁴ MORAN, Michael: *Tsunami Warning Remains Elusiv*. Council on Foreign Relations, 22. 12. 2006. http://www.cfr.org/publication/12302/tsunami_warning_remains_elusive.html (06. 10. 2010).

systemu včasného varování, jaký má Japonsko, by byl složitý a dlouhodobý proces, jelikož se v dané oblasti mluví několika jazyky a schází vyvinutá komunikační infrastruktura.⁹⁵ Domnívám se, že účinnost těchto systémů bude prověřena až časem, a to především pokud dojde k další přírodní katastrofě v daných oblastech. Ani špičkový systém včasného varování sám nezabrání velkým ztrátám na životech, a proto hlavní roli sehrají komunikační kanály, schopnosti a připravenost tamních lidí.

5. Zemětřesení na Haiti v roce 2010

Haiti zasáhlo 12. ledna 2010 zemětřesení o síle 7 stupňů Richterovy škály. K zemětřesení došlo na hranicích regionu, který rozděluje Karibskou tektonickou desku a desku Severoamerickou.⁹⁶ Připomeňme, že Haiti je jeden z nejchudších národů světa, potýkající se s politickou nestabilitou a násilím. Rovněž tento stát zachvátily čtyři hurikány 18 měsíců před daným zemětřesením. Další humanitární pomoc byla tedy poskytována do míst, kde nebyly ukončeny předchozí projekty pomoci a stabilizace.⁹⁷ USA a ostatní země poskytovaly humanitární pomoc pro Haiti, finančně sponzorovaly mírové mise OSN a dále podporovaly zvyšování úrovně zdravotnictví a vzdělávání dané země. Od roku 2008 se situace v zemi zhoršila, země totiž čelila potravinovým nepokojům, nestabilitě a také zhoršení ekonomické situace v důsledku hurikánů. Hurikány (Gustav, Hanna a Ike) spolu s tropickou bouří Fay postihly zemi během měsíce srpna a září roku 2008.⁹⁸ Jako následek zanechaly zatopená města, poničené mosty a obyvatelstvo v ještě horších podmínkách.⁹⁹ Země se tedy ani nestáčila vzpamatovat z jedné přírodní katastrofy a za 18 měsíců byla zasažena katastrofálním zemětřesením. Z tohoto důvodu nemohly být ani dokončeny předešlé projekty na obnovu a podporu Haiti.

⁹⁵ BLOOM, Rebecca: c. d.

⁹⁶ *Poster of the Haiti Earthquake of 12 January 2010 - Magnitude 7.0*. U. S. Geological Survey. <http://earthquake.usgs.gov/earthquakes/eqarchives/poster/2010/20100112.php> (04. 10. 2010).

⁹⁷ McDONALD, C. Kara: *Tragedy and Opportunity for Haiti*. Council on Foreign Relations, 14. 01. 2010. http://www.cfr.org/publication/21197/tragedy_and_opportunity_for_haiti.html (07. 10. 2010).

⁹⁸ Více o humanitární pomoci pro Haiti roku 2008 viz *The European Commission announces its humanitarian strategy for Haiti*. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/aid/caribbean_pacific/haiti_en.htm (15. 10. 2010).

⁹⁹ *Haiti Earthquake of 2010*. The New York Times, 12. 07. 2010. <http://www.nytimes.com/info/haiti-earthquake-2010/> (10. 10. 2010).

Pro upřesnění uvedme, že jen ve Stabilizační misi OSN, tzv. MINUSTAH, která byla založena roku 2004 a jejímž cílem bylo koordinovat distribuci humanitární pomoci, jelikož docházelo k velkým nepokojům při rozdělování této pomoci, působilo přes 10 000 pracovníků, kteří disponovali ročním rozpočtem ve výši 612 miliónů dolarů. Tato humanitární pomoc byla poskytována po následcích sesuvů půdy, ke kterým došlo kvůli vykáčení lesů.¹⁰⁰

V době od 12. ledna 2010, kdy došlo k zemětřesení, až do 12. února 2010 bylo zaznamenáno 59 následných otřesů o síle 4,5 a výše na stupnici Richterovy škály. Dva z těchto nejsilnějších otřesů byly o síle 5,9 stupňů a 6 stupňů, přičemž nejsilnější následný otřes zaregistrovali pouhých sedm minut po hlavním otřesu. Podle oficiálních zdrojů o životy přišlo 222 570 lidí, 300 000 lidí bylo zraněno a 1,3 miliónů lidí přišlo o své domovy. Z toho minimálně čtyři lidé byli zabití následně vyvolanou lokální vlnou tsunami, a to i přes to, že se nejednalo o silné tsunami, ale pouze o mírné zvednutí vln způsobené otřesy.¹⁰¹ Vlna tsunami nenastala, jelikož se epicentrum nacházelo na pevnině a ne v okolním moři,¹⁰² jak tomu bylo v jihovýchodní Asii. Epicentrum se nacházelo pouze 10 mil západně od hlavního města Haiti, Port-au-Prince, ve kterém žijí přibližně 2 milióny obyvatel.¹⁰³ Geologové se shodují, že se jedná o nejsilnější zemětřesení na Haiti během posledních 200 let. Epicentrum se totiž nacházelo pouhých 6,2 mil pod povrchem země, a tím pádem byla oblast okolo hlavního města vystavena nejintenzivnějším otřesům, které přispěly k velmi rozsáhlé devastaci země. Tisíce budov se zhroutily, včetně škol, hotelů, haitského parlamentu a také tamního sídla OSN.¹⁰⁴

Zemětřesení jsou obvyklá v oblasti Karibského moře, ale zemětřesení na Haiti svou silou překvapilo mnoho odborníků. Julie Detton, geofyzik US Geological Survey, uvedl, že zemětřesení na haitské straně ostrova udeřilo naposledy v roce 1860.¹⁰⁵

¹⁰⁰ FIŠTEJN, Jefim: *Bud' štědrý, nebud' hloupý*. Euro, 2010, č. 5, s. 22.

¹⁰¹ *Earthquake Summary*. U. S. Geological Survey, 12. 01. 2010. <http://earthquake.usgs.gov/earthquakes/recenteqsww/Quakes/us2010rja6.php#summary> (04. 10. 2010).

¹⁰² *Magnitude 7.0 Earthquake Strikes Haiti*. U. S. Geological Survey, 13. 01. 2010. <http://www.usgs.gov/corecast/details.asp?ep=117> (04. 10. 2010).

¹⁰³ *FAST FACTS: Haiti Earthquake*. Fox News, 13. 01. 2010. <http://www.foxnews.com/world/2010/01/13/fast-facts-haiti-earthquake/> (4. 10. 2010).

¹⁰⁴ THAN, Ker: *Haiti Earthquake "Strange," Strongest in 200 Years*. National Geographic, 13. 01. 2010. <http://news.nationalgeographic.com/news/2010/01/100113-haiti-earthquake-red-cross/> (04. 10. 2010).

¹⁰⁵ Tamtéž.

Zemětřesení mají různé charakteristiky. Záleží na tom, zda se epicentrum nachází v oceánu nebo na pevnině a také na geologickém podloží v místě, kde zemětřesení vypukne. Podloží Haiti je více sedimentární a ne skalnaté, a proto došlo k silnějším otřesům. Dalším podstatným znakem určujícím sílu zemětřesení je hloubka epicentra. Jak je zmíněno výše, epicentrum na Haiti bylo velice blízko povrchu země, což zapříčinilo také sílu otřesů. Pokud by se epicentrum nacházelo podstatně hlouběji, energie by musela projít zemskou kůrou, než by dosáhla zemského povrchu, a proto by nezpůsobila tak silné otřesy. Otřesy na Haiti trvaly v rozmezí 35 sekund až jedné minuty, což je při zemětřesení dlouhá doba. Zemětřesení bylo mj. tak devastující, jelikož infrastruktura a domy na Haiti nebyly postaveny tak, aby otřesům odolaly.¹⁰⁶

Ihned po katastrofě bylo přislíbeno několik miliónů dolarů, tisíce vojáků, ale doručení této pomoci nebylo vůbec jednoduché, jelikož lodě nemohly připlout do přístavu hlavního města, který byl poničen katastrofou. Letadla s pomocí nemohla přistát na letišti, jelikož letiště bylo kapacitně limitováno. Cesty byly zablokovány mrtvými těly a obyvateli Haiti, kteří přišli o své domovy. Mimoto nešla elektřina a byly zničeny telekomunikační sítě i zdravotnická zařízení.¹⁰⁷ Všechny tyto okolnosti poskytování pomoci mimořádně komplikovaly.

Louis Michel, bývalý komisař pro humanitární a rozvojovou politiku¹⁰⁸, uvedl, že lze porovnat zemětřesení na Haiti s přírodní katastrofou v jihovýchodní Asii 2004, jelikož byla také zcela zničena infrastruktura a došlo k velkým ztrátám na životech. Také podotkl, že se zemětřesení stalo v zemi, kde není stabilní fungování státu a státní správy. Následně po katastrofě tedy hrozilo vypuknutí chaosu. Bylo zcela nutné zajistit bezpečnost obyvatel a pořádek v zemi.¹⁰⁹

¹⁰⁶ *The Devastating Haiti Earthquake: Questions and Answers*. Live Science, 13. 01. 2010. <http://www.livescience.com/environment/haiti-earthquake-faq-101013.html> (10. 10. 2010).

¹⁰⁷ *Haiti Earthquake of 2010*, <http://www.nytimes.com/info/haiti-earthquake-2010/> (10. 10. 2010).

¹⁰⁸ V Evropské komisi působil v letech 2004- 2009, tedy i v době zemětřesení v jihovýchodní Asii.

¹⁰⁹ *Rozhovor: Louis Michel o Haiti*. Evropský parlament, 18. 01. 2010. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=IM-PRESS&reference=20100115STO67362&language=CS> (10. 10. 2010).

Před zemětřesením se na Haiti nacházelo 380 000 sirotků¹¹⁰, ovšem po této přírodní katastrofě byl počet sirotků odhadován na 1 milion.¹¹¹ Takto vysoké číslo je velice zstrašující, a proto se i tato situace bude muset vyřešit nebo alespoň zlepšit.

5.1. Humanitární pomoc EU pro Haiti

5.1.1. Fáze okamžité pomoci

Během několika hodin po zemětřesení poskytla EK na okamžitou pomoc 3 milióny eur. Poté vyčlenila dalších 27 miliónů eur a dalších 100 miliónů euro na první fázi humanitární pomoci, tedy na fázi okamžité pomoci.¹¹² Dané finanční prostředky byly oznámeny po mimořádném zasedání ministrů pro rozvojovou pomoc v Bruselu. Společné výzkumné středisko EK posoudilo škody a vytvořilo plán pomoci pro postižené Haiti.¹¹³

Zasedání ministrů proběhlo 18. ledna 2010, tedy šest dnů po katastrofě. Louis Michael řekl, že v případě tak velké humanitární katastrofy rozhoduje komisař pro humanitární a rozvojovou politiku o poskytnutí částky 3 miliónů eur. Následně se na EK obrací ostatní dárci pomoci a čerpají z jejího rozpočtu finance. Kontrola vynaložených financí probíhá až zpětně, a proto zefektivňuje rychlost poskytování pomoci.¹¹⁴ Vysoká představitelka EU pro zahraniční věci, Catherine Ashton se vyjádřila následujícím způsobem: „*Stejně jako v minulosti musíme i nyní ukázat, že jsme skutečným celosvětovým společenstvím, které dokáže nalézt potřebné zdroje na záchranu životů a obnovu postižených oblastí.*“¹¹⁵ Andris Piebalgs, komisař pro rozvojovou pomoc¹¹⁶, uvedl, že EU byla hlavním dárce humanitární pomoci po zemětřesení, ale také největším dárce rozvojové pomoci vůbec. Dále prohlásil, že EU nasadila více než 800 expertů a také 300

¹¹⁰ Za sirotka bylo považováno dítě, které mělo pouze jednoho rodiče anebo žádného z rodičů.

¹¹¹ *Factsheet Haiti earthquake*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 15. 03. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/81&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (15. 10. 2010).

¹¹² Tyto finanční prostředky byly rovněž poskytnuty partnerům ECHA – nevládním organizacím převážně OSN.

¹¹³ *EU koordinuje pomoc zemětřesením postiženému Haiti*. Vnější vztahy a zahraniční věci, Evropská komise, 21. 01. 2010. http://ec.europa.eu/news/external_relations/100118_cs.htm (10. 10. 2010).

¹¹⁴ *Rozhovor: Louis Michel o Haiti*, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=IM-PRESS&reference=20100115STO67362&language=CS> (10. 10. 2010).

¹¹⁵ *EU koordinuje pomoc zemětřesením postiženému Haiti*. Vnější vztahy a zahraniční věci, Evropská komise, 15. 01. 2010. http://ec.europa.eu/news/external_relations/100115_cs.htm (10. 10. 2010).

¹¹⁶ Komisařem EU byl zvolen pro období 2010-2014.

policistů. EK spolupracovala se španělským předsednictvím¹¹⁷ a členskými státy nad vytvořením akčního plánu, který vymezoval přesnou dělbu práce při poskytování pomoci pro Haiti.¹¹⁸

Poskytování humanitární pomoci se soustředilo na zabezpečení provizorních přístřešků, řízení kempů, distribuci vody, jídla, zdravotních služeb, hygienických potřeb, zřízení telekomunikací, ochrany a také na snížení rizika možných dalších katastrof. EU spolupracovala s OSN, Mezinárodním červeným křížem a mezinárodními nevládními organizacemi.¹¹⁹

Mezi tři hlavní priority bylo zařazeno poskytnutí přístřešků, obnovení infrastruktury a podpora tamní vlády. Díky programu civilní ochrany bylo na Haiti vysláno 12 záchranných týmů, 7 vyhodnocovaných týmů, 38 zdravotních týmů, 2 polní nemocnice, 6 čističek vod, 2 334 stanů poskytujících přístřešek 20 000 postižených lidí a jeden provizorní tábor pro 300 lidí. Z celkové částky vynaložené na humanitární pomoc bylo vynaloženo celkem 32 % financí na provizorní přístřešky, 28 % na poskytnutí jídla, 18 % na poskytnutí vody, hygieny, zlepšení kanalizací, 12 % na zdravotní potřeby, 6 % na koordinaci pomoci a 4 % na snižování rizika dalších katastrof.¹²⁰

EK převážně koordinuje poskytování pomoci, stejně jak tomu bylo při katastrofě v Asii, jelikož nemá vlastní jednotky, a proto financuje ostatní dárce pomoci, kteří danou pomoc přímo poskytují.¹²¹ Koordinace této pomoci je velice podstatná. Dne 13. ledna 2010 přijel do Port-au-Prince humanitární expert EK, aby zhodnotil danou situaci po katastrofě. Uvedl, že 70 % hlavního města není přístupná autem a že došlo ke značnému poničení budov, přičemž 10 % budov bylo zničených zcela. Proto tisíce lidí přespávaly v parcích a na stadionech. Došlo také k celkovému zničení komunikačních sítí. Jako nejpotřebnější v danou chvíli zdůraznil potřebu záchranných týmů, zdravotnického personálu, četné

¹¹⁷ Španělsko předsedalo EU od prvního ledna 2010 do prvního července 2010, kdy Španělsko vystřídala Belgie.

¹¹⁸ *Obnova Haiti bude zkouškou, jak účinná je humanitární pomoc.* Zastoupení Evropské komise v České republice, blog Aktuálně, 31. 03. 2010 <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/pohledy-svetovych-lidru.php?itemid=9377> (14. 10. 2010).

¹¹⁹ *The Commission's Humanitarian Aid following the earthquake: general overview.* ECHO. http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/Haiti_paper_01102010.pdf (17. 10. 2010).

¹²⁰ *Factsheet. Haiti one year on. Europe action in Haiti.* European Commission. http://europa.eu/press_room/pdf/factsheet_haiti_en.pdf (31. 01. 2011).

¹²¹ *Rozhovor: Louis Michel o Haiti.*

přístřešky pro obyvatele bez domova, jídlo a vodu.¹²² O den později také dorazil expertní tým civilní ochrany EK a partnerský tým EK, Telecom bez hranic (TSF), který obnovoval komunikační síť, pomocí kterých musela být humanitární pomoc koordinována. Rovněž s nimi dorazil i druhý expert EK, který byl specializován na vodu a kanalizace. Kromě monitoringu dané situace spolupracoval zejména s týmem OSN.¹²³ Telekomunikační síť byly pod taktovkou TSF obnoveny 16. ledna 2010 a během prvních pěti dnů využilo tyto služby přes 1 300 lidí. Tyto služby byly poskytovány především agenturám OSN, nevládním organizacím a vládě Haiti.¹²⁴ Pro Haiti byly určeny dvě hlavní priority pomoci. První z nich spočívala v bezprostřední humanitární pomoci, která zahrnovala poskytnutí lékařské pomoci, přístřešků a podobně. Druhou prioritou byla obnova fungování vlády na Haiti, aby se mohlo následně pokračovat v dlouhodobé pomoci.¹²⁵

Okamžitá fáze humanitární pomoci byla poskytována prostřednictvím Evropského mechanismu civilní ochrany¹²⁶, který umožňoval kooperaci EK spolu s členskými státy EU. Proto první záchranné a pátrací týmy EU byly na Haiti k dispozici do 24 hodin od zemětřesení. Pomoc EU nebyla poskytována pouze Port-au-Prince, ale také ostatním postiženým oblastem, zejména v okolí měst Léogâne a Jacmel.¹²⁷ Okamžitá fáze pomoci tedy zahrnovala poskytnutí nejnnutnějších potřeb, jakými jsou stany, přístřešky, plachty, kanystry, příkrývky, plastové desky, kuchyňské potřeby, hygienické potřeby, hotová jídla a voda. Zároveň bylo nutné vyřešit problém poničené kanalizace. EU také ihned vyslala své

¹²² *European Commission presence in Port-au-Prince prior to earthquake facilitating relief operations.* ECHO, 14. 01. 2010. http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-140110_en.pdf (10. 10. 2010).

¹²³ *From our Humanitarian expert in Port-au-Prince.* ECHO, 15. 01. 2010. http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-150110_en.pdf (10. 10. 2010).

¹²⁴ *News from an ECHO partner in Haiti.* ECHO, 22. 01. 2010. http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-220110_en.pdf (10. 10. 2010).

¹²⁵ JOLY, Eva: *Summary of the hearing of Kristalina Georgieva, Commissioner-designate for International Co-operation, Humanitarian Aid and Crisis Response.* Evropský parlament, 03. 02. 2010. http://www.europarl.europa.eu/hearings/press_service/product.htm?sessionId=DDB49D1140DAC7FC34749970794EFF30?language=CS&ref=20100201IPR68320&secondRef=0 (14. 10. 2010).

¹²⁶ *Více informací o evropském mechanismu civilní ochrany viz.: Evropské úsilí v oblasti civilní ochrany pokračuje: první koordinační tým nahradily čerstvé síly.* Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 27. 01. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/61&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹²⁷ *The Commission's civil protection and humanitarian response following the earthquake in Haiti.* Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 26. 02. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/54&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

odborníky na vyhodnocení situace a poskytnutí odborné pomoci.¹²⁸ V půlce února se okamžitá fáze pomoci soustředila na vyřešení problémů špatné kanalizace, distribuci přístřešků a dále na odstranění sutin a vytvoření místa k provizorním přístřeškům pro postižené obyvatele zemětřesením a také na zvýšení úrovně hygieny.¹²⁹

Susana Perez Diaz, komunikační úřednice orgánu ECHO, uvedla, že každé ráno začalo setkáním zástupců OSN, nevládních organizací a lidí z ministerstva zdravotnictví Haiti v provizorním stanu, kde si vzájemně vyměňovali informace a koordinovali organizaci a dobrovolníky. Dále podotkla, že se k 24. lednu situace dostala více pod kontrolu a v porovnání s hektickými prvními dny poskytování pomoci se stala organizovanější.¹³⁰

Problémem nadále zůstávala špatná kanalizace, omezená distribuce a skladování vody, stejně jako nedostatek zdravotnického materiálu a antibiotik. Velkou výzvou nejen pro EU bylo posílení koordinace pomoci pod vedením OSN, zapojení haitské vlády a zvýšení efektivnosti tamního letiště, aby doručování pomoci probíhalo rychleji. Při zemětřesení bylo navíc zničeno 90 % škol v hlavním městě a 60 % škol v okolí, což představovalo další problém. EK, OSN a Světová banka společně s haitskou vládou vyhodnocovaly potřeby nutné na obnovu země, přičemž EK stanovila střednědobý a dlouhodobý plán na rekonstrukci země.¹³¹

5.1.2. Fáze časná rehabilitace

Postupně přešla pomoc do druhé fáze, tedy do fáze časná rehabilitace, která se soustředila převážně na zlepšování podmínek obyvatelů Haiti. Kristalina Georgieva, komisařka EU pro mezinárodní spolupráci, humanitární pomoc a řešení krizí, navštívila Haiti za účelem zmapování dosavadního stavu humanitární pomoci v dané oblasti

¹²⁸ *Factsheets on Haiti*. Releases RAPID, Gateway to the European Union, 01. 02. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/26&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹²⁹ *Eu Fact Sheets on Haiti*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 22. 02. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/42&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹³⁰ DIAZ, Perez Susana: *Letter from Haiti*. ECHO, 24. 01. 2010. http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-240110_en.pdf (10. 10. 2010).

¹³¹ *EU Fact Sheets on Haiti*. Relief Web, 28. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/VDUX-825UX8-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/VDUX-825UX8-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (17. 10. 2010).

28. února 2010. Záhy byla následována Catherine Ashton, která se s tím samým cílem na ostrov vydala 3. března 2010. Obě jako kritický bod zhodnotily nedostatek přístřeší pro obyvatele před obdobím dešťů¹³² a nízkou úroveň hygieny. Kristalina Georgieva podotkla, že EK uvolnila dalších 90 miliónů euro na humanitární pomoc.¹³³

Zmíněné období dešťů zejména zhoršilo infrastrukturu na Haiti, a tím pádem zpomalilo doručování humanitární pomoci poskytované partnery EU. Nicméně EU byla na toto období připravena a díky pohotovostním plánům došlo velice rychle k navrácení do původního a zejména rychlého plánu poskytování pomoci.¹³⁴

Andris Piebalgs uspořádal 23. března 2010 v Bruselu jednodenní konferenci, které se zúčastnilo přibližně 50 nevládních organizací z Evropy, USA, Haiti a také haitská vláda. Cílem této konference byla příprava pro nadcházející konferenci v New Yorku 31. března 2010. Této konferenci se budeme věnovat v práci později.

Na konferenci pořádané Andrisem Piebalgsem se projednaly společné priority pomoci, propojení pomoci nevládních organizací spolu s národní pomocí na obnovu Haiti poskytovanou tamní vládou. Komisař také podotkl, že plán na obnovu Haiti musí být výsledkem pomoci všech aktérů a ne jen úředníků a mezinárodních institucí. Zejména vyzvedl nezbytnou pomoc nevládních organizací. Na dané konferenci se definovaly čtyři základní cíle pomoci od všech aktérů poskytujících humanitární pomoc v dané oblasti. Jednalo se o prioritní potřeby pomoci, které by měly poskytnout nevládní organizace, dále vymezení úlohy pomoci právě nevládních organizací, zkoordinování práce nevládních organizací s pomocí haitské vlády a také dosažení kompromisu mezi organizacemi a jejich konkrétním poskytováním pomoci, tedy přesné rozdělení poskytování pomoci mezi danými aktéry, aby byla daná pomoc efektivní.¹³⁵

25. března 2010 pronesla Kristalina Georgieva řeč na konferenci v New Yorku, která se konala na podporu Haiti. Komisařka vyslovila, že EU poskytuje 60 % veškeré

¹³² Období dešťů na Haiti nastává v měsících březen až červenec.

¹³³ *Catherine Ashton and Kristalina Georgieva to visit Haiti*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 26. 02. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/202&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹³⁴ STANULOVA, Maya: c. d.

¹³⁵ *Haiti's reconstruction: Commissioner Piebalgs hosts a one-day conference with NGOs*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 22. 03. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/333&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (15. 10. 2010).

humanitární a rozvojové pomoci po celém světě, což opět poukazuje na fakt, že EU je v dnešní době největším dárcem pomoci. EU se na této konferenci zavázala, že bude Haiti nadále poskytovat finanční pomoc, sledovat potřeby této země, poskytovat humanitární pomoc v rámci celé země a nikoli pouze v nejhůře postižených městech. EU se rovněž přihlásila k podpoře zemědělství, poskytování úvěrů a práce pro obyvatele, stejně jako ke zlepšení infrastruktury, opětovnému zalesnění země a zlepšení odolnosti před dalšími katastrofami. Z tohoto důvodu se EU zaměřila na koordinaci pomoci od dárců, na kontrolu haitské vlády v souvislosti s nakládáním s finančními prostředky a na zapojení společnosti do budování rozvojových plánů.¹³⁶

30. března 2010 již mělo provizorní přístřešek 75 % obyvatel, což ukazuje na velice dobré plnění prioritních úkolů. Hlavním problémem však stále zůstalo hledání provizorních míst pro zbylých 25 % obyvatel.¹³⁷

Dne 31. března 2010 se v sídle OSN v New Yorku konala dárcovská konference pro Haiti¹³⁸, na které EU slíbila přispět částkou vyšší než 1, 2 miliard eur. Také zde byla zdůrazněna nutnost dlouhodobé strategie pomoci na dobu deseti let a potřebnost projektů na celkovou obnovu Haiti. Cílem konference bylo zajistit finance na obnovu Haiti ze zdrojů veřejných, soukromých a nevládních.¹³⁹ Tato konference byla velice podstatná pro Haiti, ale také pro všechny dárcy humanitární pomoci, jelikož napomohla k finančním závazkům, které byly potřebné pro celkovou rekonstrukci a dlouhodobý vývoj.¹⁴⁰

ECHO se rovněž během této fáze pomoci soustředilo na poskytování pomoci v oblasti ekonomiky, zdravotnictví a vzdělávání, vytvoření pracovních míst a doručení jídla. Ve sféře zdravotnictví šlo převážně o poskytnutí psychologické pomoci, zdravotní

¹³⁶ GEORGIEVA, Kristalina: *Building Back Better in Haiti*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 25. 03. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/137&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹³⁷ *Factsheet on response to Haiti earthquake*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 30. 03. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/113&format=HTML&aged=0&language=en&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹³⁸ Konferenci předsedala Brazílie, Kanada, EU, Francie a Španělsko.

¹³⁹ *EU pledges over 1.2 billion euros at International Donors' Conference 'Towards a New Future for Haiti' in New York*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 30. 03. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/393&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

¹⁴⁰ STANULOVA, Maya: c. d.

pomoci a o opravu zdravotnických zařízení poničených po zemětřesení. Dále se jednalo o vzdělávání učitelů, poskytnutí školních pomůcek a učebnic a také o opravu poničených škol.¹⁴¹ ECHO také podporovalo a stále podporuje projekty „práce za mzdu“ pro tamní obyvatele, a to převážně za odklizení sutin.¹⁴² Tyto projekty, ve kterých byli zapojeni místní obyvatelé, ovšem neprobíhaly v jihovýchodní Asii.

5.1.3. Fáze obnovy

V této fázi nadále probíhají práce na odklizení trosk, poskytování provizorních přístřešků, vody, zlepšení hygieny a zdravotnictví. ECHO se zároveň zasazuje o lepší připravenost tamních lidí na katastrofy a o snížení rizika z dalších katastrof.¹⁴³

Mezi hlavní úkoly fáze obnovy, tedy dlouhodobých plánů, bylo zařazeno poskytování jídla a pomoci na znovuvybudování domovů pro tamní obyvatele, které budou bezpečné před hurikány a na jejichž výstavbě se budou podílet mladí lidé ze slamů prostřednictvím programů „práce za mzdu“. Jako další úkol definovali rekonstrukci infrastruktury, a to zejména cesty vedoucí z hlavního města do města Cap Haitian, která je spojnici mezi jihem a severem země. Přestavba této silnice je již z menší části hotová a i díky jen částečnému přestavení došlo k navýšení počtu automobilů na této cestě o 200 %. Délka projetí této komunikace trvá nyní až osm hodin, a proto se ECHO snaží o její snížení na tři hodiny.¹⁴⁴

K dalším dlouhodobým projektům ECHA patří podpora zemědělství (a to hlavně pěstování manga, nákupu sazenic a zemědělských strojů, které zvýší produkci) a zlepšení přístupu malých farmářů na trh, čímž rovněž dojde ke zlepšení ekonomiky. Dalším projektem na oživení ekonomiky a životní úrovně tamních lidí je vznik nových pracovních míst převážně v zemědělství, textilní výrobě a také v oblasti kultury. Plánovaným

¹⁴¹ *Factsheet. Haiti one year on. Europe action in Haiti.* European Commission. http://europa.eu/press_room/pdf/factsheet_haiti_en.pdf (31. 01. 2011).

¹⁴² KLIMKOVÁ, Irena: *Haiti*. Konference o Haiti v Olomouci, 21. 10. 2010.

¹⁴³ *The European Commission: an active and vital donor.* ECHO. http://ec.europa.eu/echo/aid/caribbean_pacific/haiti_en.htm (01. 02. 2011).

¹⁴⁴ *Factsheet. Haiti one year on. Europe action in Haiti,* http://europa.eu/press_room/pdf/factsheet_haiti_en.pdf (31. 01. 2011).

projektem je i výstavba vodní elektrárny Peligre, která má napomoci zlepšení kapacity energie a vytvoření základu pro hospodářský rozvoj.¹⁴⁵

EU rovněž představila Strategii pomoci pro Haiti na rok 2011, které je tvořená třemi body. Jedná se o reakci na katastrofu, boj proti podvýživě a kojenecké úmrtnosti a snížení rizika katastrof. V první bodu, reakci na katastrofu, se bude EU nadále zasazovat o pomoc po zemětřesení v různých sektorech pomoci a hlavně bude reagovat na epidemii cholery. Bude stále poskytovat odbornou zdravotní péči, distribuovat čistou vodu a situaci nadále mapovat. Ve druhém bodě, boji proti podvýživě a kojenecké úmrtnosti, který byl již součástí „Globálního plánu pro Haiti“ v letech 2009-2010, bude EU i nadále pokračovat. Tento plán byl výrazně narušen právě zemětřesením a následným stěhování tamních obyvatel. Ve třetím bodě, snižování rizika, by měl být vytvořen integrovaný přístup mezi různými stranami poskytujícími pomoc. ECHO bude plně podporovat jeho výstavbu.¹⁴⁶

V říjnu roku 2010 nicméně na Haiti vypukla epidemie cholery, a proto se humanitární pomoc zaměřovala a stále zaměřuje na boj proti této nemoci. První případ cholery byl zaznamenán 19. října 2010. S touto epidemií roste potřeba nemocničních lůžek, antibiotik, pytlů na mrtvá těla a odborníků na tuto epidemii. Hlavním problémem stále zůstává dostupnost k čisté vodě a nedostatečná hygiena. Dne 24. listopadu 2010 ECHO vyslalo na Haiti tým civilní ochrany, který se skládá ze šesti odborníků a působil na Haiti tři týdny. Tento tým se zaměřoval na koordinaci pomoci z různých států, podpory Haitských úřadů s posuzováním dané situace, kontroly kvality vody, nakládání s odpady a navázání spolupráce se Světovou zdravotnickou organizací (WHO).¹⁴⁷ Kristalina Georgieva prohlásila, že EU poskytne 12 milionů euro na boj proti choleře a vytyčila tři hlavní oblasti pomoci. Jedná se o zachránění lidských životů rychlou léčbou, dále lepší přístup ke kvalitní vodě a zlepšení hygienických návyků a také zlepšení informovanosti obyvatel o způsobu šíření cholery a její prevenci.¹⁴⁸

¹⁴⁵ *Factsheet. Haiti one year on. Europe action in Haiti*, http://europa.eu/press_room/pdf/factsheet_haiti_en.pdf (31. 01. 2011).

¹⁴⁶ *The European Commission: an active and vital donor*, http://ec.europa.eu/echo/aid/caribbean_pacific/haiti_en.htm (01. 02. 2011).

¹⁴⁷ *Haiti Cholera factsheet*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 13. 12. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/674&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2010).

¹⁴⁸ GEORGIEVA, Kristalina: *Cholera Outbreak in Haiti*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 18. 11. 2010.

Další komplikací při poskytování humanitární pomoci byl hurikán Tomas, který zasáhl Haiti 5. listopadu 2010 a zanechal za sebou sedm obětí.¹⁴⁹ Haitiská vláda proto požádala EU o poskytnutí potřebných stanů, sítí proti komárům a zásob pitné vody. EU poskytovala pomoc po tomto hurikánu prostřednictvím mechanismu civilní ochrany.¹⁵⁰

Poslední větší komplikace nastaly při haitských volbách konaných v neděli 28. listopadu 2010, v nichž se volil nový prezident, 11 z 30 senátorů a všech 99 poslanců. Tyto volby představovaly naději pro mnohé obyvatele na Haiti a i přes řadu nesrovnalostí byly uznány za platné. Tyto volby byly velice chaotické, doprovázené násilím a také obviněním, že byly zmanipulovány ve prospěch kandidáta Jude Celestina podporovaného vládnoucím prezidentem. Mnoho voličů v den voleb rovněž zjistilo, že nebyli vůbec registrovaní nebo nevěděli, kde mají volit.¹⁵¹ V prvním kole prezidentských voleb žádný z kandidátů nezískal nadpoloviční většinu a do druhého kola postoupil kandidát Jude Celestin a kandidátka Mirlande Manigat. Druhé kolo prezidentských voleb bylo přesunuto na 20. března 2011.¹⁵² Třetí skončil populární zpěvák Martelly a právě jeho sympatizanti vyšli do ulic, pálili barikády, házeli kameny a útočili na mírové síly OSN. Eskalace těchto nepokojů vyústila k uzavření letiště.¹⁵³

Situace rok po zemětřesení je taková, že se EU podařilo plně mobilizovat provádění humanitární pomoci a rovněž práce na obnovu zdevastované země. EU spolupracovala se svými partnery a haitskou vládou. Podařilo se jí definovat hlavní priority pomoci, při jejichž plnění však odborníci ECHA neměli jednoduchou pozici. Práci jim totiž stěžovaly

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/661&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2010).

¹⁴⁹ BIGG, Matthew: *Update 4 - Hurricane Tomas kills seven in Haiti*. Reuters, 05. 11. 2010. <http://www.reuters.com/article/2010/11/06/haiti-storm-idUSN0511166920101106> (01. 02. 2011).

¹⁵⁰ Mechanismu civilní ochrany se účastní všech 27 členských států EU plus Chorvatsko, Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Více viz *Haiti's government activates MIC in reaction to Hurricane Tomas*. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 05. 11. 2010. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1475&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2011).

¹⁵¹ *Haiti election valid despite 'irregularities', says OAS*. BBC, 30. 11. 2010. <http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-11870013> (01. 02. 2011).

¹⁵² *Haiti sets date for election results and second round*. BBC, 29. 01. 2011. <http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-12314459> (01. 02. 2011).

¹⁵³ Catharine Ashton uvedla: „Jsem hluboce znepokojena vývojem, který následoval po vyhlášení předběžných výsledků voleb na Haiti z 28. listopadu.“. Více viz *Fotoreportáž: Volby na Haiti skončili nepokojmi*. Euroaktiv, 10. 12. 2010. <http://www.euractiv.sk/obrana-a-bezpecnost/clanok/fotoreportaz-volby-na-haiti-skoncili-nepokojmi-016371> (02. 02. 2011).

obtížné podmínky, které v zemi nastaly po hurikánu Thomas a epidemii cholery, které Haiti citelně zasáhly, a klid určitě nepřinesla ani vyhrocená situace okolo voleb.¹⁵⁴

5.2. Humanitární pomoc USA pro Haiti

5.2.1. Fáze okamžité pomoci

Ihned po zemětřesení americký prezident Barack Obama přislíbil poskytnutí pomoci pro Haiti a ministryně zahraničí Hillary Clinton oznámila, že americká vláda poskytne vojenskou a civilní pomoc pro rodiny touto katastrofou postižené. Orgán USAID vyslal na Haiti záchranný tým, který byl složen ze 17 členů a posuzoval a koordinoval humanitární pomoc americké ambasády v Port-au-Prince. První členové tohoto týmu přistáli v Port-au-Prince již 13. ledna 2010 spolu s ostatními odborníky a 72 členným záchranným týmem USA. Dne 13. ledna 2010 Kenneth H. Merten, americký velvyslanec na Haiti, prohlásil stav na Haiti po zemětřesení za katastrofu a ihned prostřednictvím USAID poskytl 50 000 dolarů pro mimořádnou pomoc.¹⁵⁵ Tato katastrofa je pokládána za první zkoušku Obamovy administrativy v poskytnutí humanitární pomoci v zahraničí.¹⁵⁶ Právě poskytnutí vojenské pomoci od vlády USA je rozdílný faktor pomoci od EU, jelikož EU nemá jednotnou armádu.

Ke dni 14. ledna 2010 poskytl USAID celkově 55 miliónů dolarů na humanitární pomoc a také navýšil záchranné týmy až na 300 lidí, zahrnující hasiče z Virginie, Los Angeles a záchranné týmy z Miami. Týmy USAID vyhodnotily jako nejnutenější prostředky pomoci provizorní přístřešky, jídlo, vodu a hygienické prostředky.¹⁵⁷ Následující den USAID navýšil finanční pomoc na 85 miliónů dolarů a také ke břehům Haiti dopluly americké lodě (včetně jedné letadlové lodi), které doručily hygienické

¹⁵⁴ *Joint Statement of Vice-President and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, Catherine Ashton, EU Commissioner for Development, Andris Piebalgs, and EU Commissioner for Humanitarian aid, Kristalina Georgieva, on the situation in Haiti, 1 year after the earthquake.* RAPID, Gateway to the European Union, 11. 01. 2011. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/13&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2011).

¹⁵⁵ *HAITI – Earthquake. Fact Sheet #1, Fiscal Year (FY) 2010.* Relief Web, 13. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZP947-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZP947-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

¹⁵⁶ McDONALD, C. Kara: c. d.

¹⁵⁷ *HAITI – Earthquake. Fact Sheet #2, Fiscal Year (FY) 2010.* Cimic Web, 14. 01. 2010. https://www.cimicweb.org/Documents/Haiti%20Documents/haiti_eq_fs02_01-14-2010.pdf (16. 10. 2010).

soupravy, kuchyňské soupravy, vodu a přenosné jednotky pro čištění vody.¹⁵⁸ USA se nachází velice blízko Haiti, a tak nebyl problém v rychlém doručení nutných materiálů. Tento faktor je také odlišný od poskytování pomoci od EU.

Hillary Clinton a Rajiv Shah¹⁵⁹, správce USAID, dorazili na Haiti 16. ledna 2010, aby osobně podpořili obyvatele Haiti a setkali se s Reném Prévaalem, prezidentem Haiti, tamní vládou a záchrannými týmy z USA. Zároveň dorazily další dva záchranné týmy z New Yorku a Virginie, čímž došlo k navýšení počtu amerických záchranářů na 506. Letadla doručila další tři jednotky k čištění vody, které byly schopny přefiltrovat 300 000 litrů vody za den. Dále byly vybudovány dvě polní nemocnice a na Haiti dorazilo 5 000 amerických vojáků, kteří se zapojili do záchranných operací. Mimo to americké ministerstvo obrany uvolnilo 20 miliónů dolarů na humanitární pomoc.¹⁶⁰ Humanitární pomoc USAID se také soustředila na pomoc sirotkům postižené země.¹⁶¹ Hlavním úkolem amerických vojáků byla organizace správy letiště v hlavním městě, které bylo klíčovým místem pro dovážení humanitární pomoci. Američtí vojáci tedy humanitární pomoc přebírali a dále distribuovali. Správa letiště byla předána haitské vládě 15. března 2010 a do 1. dubna 2010 s řízením letiště haitské vládě nadále vojáci vypomáhali. Od převzetí správy letiště haitskou vládou ovšem doručování humanitární pomoci kolabovalo, kontejnery s nutnými prostředky pomoci byly drženy i čtyři měsíce na letišti a potřebná pomoc nebyla distribuována skrze aktéry pomoci postiženým lidem. Haitská vláda nezjednodušila celní procedury a kontroly na letišti v době krize, a proto pomoc zůstávala několik měsíců ležet na tamním letišti, jelikož bylo potřeba řádně vyplnit celní protokoly. Problém tedy nespočíval v doručení pomoci na Haiti, ale v následné redistribuci potřebným lidem.¹⁶²

¹⁵⁸ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #3, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 15. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFfiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZQVPX-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFfiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZQVPX-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

¹⁵⁹ Více informací o Rajiv Shah viz.: *Biography of Dr. Rajiv Shah*. USAID. http://www.usaid.gov/about_usaid/bios/bio_rshah.html (16. 10. 2010).

¹⁶⁰ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #4, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 16. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFfiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAL-7ZS28V-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFfiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAL-7ZS28V-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

¹⁶¹ Více o humanitární pomoci pro dané sirotky viz *USAID Helps Supply Haitian Orphanage in Need*. USAID, 02. 02. 2010. <http://www.usaid.gov/press/releases/2010/pr100202.html> (17. 10. 2010).

¹⁶² ZAMAZAL, Martin. *Zemětřesení na Haiti*. Konference o Haiti v Olomouci, 21. 10. 2010.

Následná redistribuce pomoci, ať už z letiště hlavního města anebo letiště z Dominikánské republiky, byla dovážena do potřebných míst nákladními auty s haitskými řidiči, jelikož velice dobře znali haitské cesty a ulice zničeného hlavního města. Tuto distribuci ovšem komplikovala narušená infrastruktura, zavalené cesty sutinami, nedostatek aut, řidičů a také nafty.¹⁶³

17. ledna 2010 byla doručena další humanitární pomoc v podobě vody pro potřeby více než 19 000 lidí, dalších hygienických potřeb a také plastových desek pro výstavbu provizorních přístřešků, které poskytly střechu nad hlavou pro 10 000 lidí. Rovněž došlo k navýšení finanční částky pro humanitární pomoc na 111,3 miliónů dolarů.¹⁶⁴ Během všech těchto dní nadále probíhaly záchranné akce záchranných týmů USA a byly doručovány nejnnutnější potřeby pomoci (zejména voda). Záchranáři se podíleli na odklizení trosk, zachraňování zavalených lidí a přerozdělování humanitárních potřeb pro obyvatele postižené zemětřesením.

Ke dni 19. ledna 2010 byla navýšena finanční pomoc na 131 miliónů dolarů.¹⁶⁵ Dne 22. ledna USAID doručil další potřebné a nezbytné plastové desky, kuchyňské sety, vodu, palivo a techniku k odklizení sutin. Orgán USAID navýšil finanční prostředky na 180 miliónů dolarů.¹⁶⁶

Přesně měsíc po katastrofě proběhla tisková konference, na které Rajiv Shah zmínil, že bylo dosaženo pokroku v poskytování vody a jídla pro obyvatele Haiti a uvedl, že americké lékařské týmy ošetřily přes 30 000 lidí a provedly stovky potřebných operací. Zdravotníci se rovněž zaměřili na prevenci nemocí, které by mohly obyvatele Haiti postihnout v období dešťů. Jednalo se především o dostatečné zásoby vakcín a léků. Uvedl také, že USAID vytvořil 8000 pracovních míst pro obyvatele Haiti, aby jim pomohl k návratu do každodenního života. Práce byla převážně soustředěna na odklizení sutin. Podotkl také, že se americká pomoc musí od teď soustředit na celkovou obnovu Haiti, jejíž

¹⁶³ KLIMKOVÁ, Irena: c, d.

¹⁶⁴ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #5, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 17. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZT47W-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZT47W-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

¹⁶⁵ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #7, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 19. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZV3QF-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZV3QF-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (17. 10. 2010).

¹⁶⁶ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #10, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 22. 01. 2010. [http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZY2UY-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZY2UY-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (17. 10. 2010).

priority plánuje a určuje haitská vláda. Dále uvedl, že nadále probíhají projekty UASID na boj s nemocí HIV/AIDS, které běžely v zemi již před zemětřesením.¹⁶⁷

5.2.2. Fáze časná rehabilitace

I v této fázi bylo potřeba odklizení sutin, distribuování čisté vody, poskytování provizorních přístřešků a zdravotní péče, koordinace a plánování priorit poskytované pomoci a hlavně nastartování rehabilitace a obnovy země. Již před daným zemětřesením probíhal na Haiti program na vyškolení tamních lidí k řízení těžkých strojů – buldozerů a ostatní těžké techniky pro práci na nových stavebních projektech na Haiti. A právě tito vyškolení obyvatelé se podíleli na odklizení sutin a poničených budov. Jednalo se o jeden z mnoha projektů, který má napomoci tamním lidem „Vybudovat Haiti zpět a lépe“.¹⁶⁸

Dne 30. ledna se podařilo vybudovat první systematickou distribuční síť jídla v hlavním městě. Byla vybudována společně s OSN, haitskou vládou a nevládními organizacemi. Distribuce jídla bude probíhat na 16 místech v nejvíce zalidněných oblastech hlavního města.¹⁶⁹ Již 1. února byly znovu otevřeny školy, které nebyly poničeny zemětřesením, a právě z toho důvodu USAID během měsíce února a března distribuoval školní potřeby a pomůcky pro 720 000 dětí.¹⁷⁰

Dále bylo zapotřebí namontovat osvětlení v provizorních kempech, aby byla zvýšena bezpečnost lidí. USAID ve spolupráci s Panamerickou rozvojovou nadací vyškoloval experty pro haitskou vládu na provádění analýz nákladů a oprav poničených domů a také zedníky na následné opravy. Nezbytné také bylo zabezpečit provizorní domy Hait'anů, aby byly řádně připraveny na období dešťů. Proto bylo potřeba připravit

¹⁶⁷ Press Conference by Rajiv Shah, USAID Administrator. Haiti Earthquake Relief - One Month Later. USAID, 12. 02. 2010. <http://www.usaid.gov/press/speeches/2010/sp100212.html> (18. 10. 2010).

¹⁶⁸ LOCKWOOD, Sara: *Involving Haitians in The Reconstruction Effort Through Jobs Training*. Impact blog, USAID, 09. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/involving-haitians-in-the-reconstruction-effort-through-jobs-training/> (03. 02. 2011).

¹⁶⁹ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #20, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 01. 02. 2010. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.01.10_haiti_factsheet_20.pdf (04. 02. 2011).

¹⁷⁰ HAITI – Earthquake. Fact Sheet #21, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 01. 02. 2010. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.02.10_haiti_factsheet_21.pdf (04. 02. 2011).

informační letáky v kreolštině, dle kterých lidé mohli postupovat pro zlepšení zabezpečení svých provizorních domovů.¹⁷¹

8. února USAID zahájil projekt „práce za mzdu“ soustředující se na odklizení trosk, a zaměstnal tak od prvního dne 7 800 Hait'anů pracujících v zasažených městech a také ve městech, do kterých se postižení obyvatelé přestěhovali kvůli ztrátě svých domovů.¹⁷² Postupně se počet takto pracujících obyvatelů navyšoval. Projekty „práce za mzdu“ byly poskytovány všem obyvatelům Haiti, kteří o ni měli zájem. Mzda za tuto práci byla vyplácena denně, vždy po skončení pracovní doby a jednalo se o částku 5 dolarů za den. Obyvatelé Haiti byli tedy zapojeni do odklizení sutin a zároveň si vydělali na potraviny.¹⁷³ Stejně jako ECHO tak i USAID tyto projekty neprováděly v jihovýchodní Asii.

USAID byl rovněž k tomuto dni schopen denně poskytovat přístup k čisté vodě pro 911 200 obyvatel, kdy tento úspěch byl dán zejména využíváním alternativních mechanismů k získání vody.¹⁷⁴ Ke konci února se USAID zaměřil na přípravu Haiti před sezónou dešťů a to zejména projekty „práce za mzdu“. Jednalo se o odstraňování nečistot z povodí řek, vybudování odvodňovacích kanálů a zabezpečení provizorních přístřešků.¹⁷⁵ Jak lze tedy pozorovat, fáze časná rehabilitace byla totožná s poskytováním pomoci od EU v prioritách pomoci, rychlosti a délce pomoci a poskytováním základních potřeb obyvatelům.

5.2.3. Fáze obnovy

V poslední, třetí fázi humanitární pomoci se experti z USAID zaměřili na celkovou obnovu země a zlepšení ekonomiky Haiti. Nadále bylo potřeba distribuovat vodu, zlepšovat hygienu a poskytovat zdravotní pomoc. USAID se řadí k největším

¹⁷¹ NARAIN, Jayanthi: *Three Things You Should Know About the U. S. Government's Work in Haiti*. Impact blog, USAID, 08. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/three-things-you-should-know-about-the-u-s-government%E2%80%99s-work-in-haiti-3/> (03. 02. 2011).

¹⁷² HAITI – *Earthquake. Fact Sheet #28, Fiscal Year (FY) 2010*. USAID, 09. 02. 2010. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.09.10_haiti_factsheet_28.pdf (04. 02. 2011).

¹⁷³ KLIMKOVÁ, Irena: c. d.

¹⁷⁴ HAITI – *Earthquake. Fact Sheet #32, Fiscal Year (FY) 2010*. USAID, 13. 02. 2010. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.13.10_haiti_factsheet_32.pdf (04. 02. 2011).

¹⁷⁵ HAITI – *Earthquake. Fact Sheet #38, Fiscal Year (FY) 2010*. USAID, 19. 02. 2010. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.19.10_haiti_factsheet_38.pdf (04. 02. 2011).

poskytovatelům této pomoci – postavil 11 000 záchodů, 2 932 sprch, poskytuje denně pět litrů vody na osobu a vyškolil 3 238 lidí zabezpečujících hygienu.¹⁷⁶

Pro obnovu Haiti je podstatné zlepšení ekonomiky a vytvoření nových pracovních míst. Na Haiti má velkou tradici textilní průmysl, a proto USAID vytvořil Haitské centrum pro oblečení (HAC), v němž bude ročně zaučovat 2 000 tamních lidí, kteří budou nezbytní pro práci v textilním průmyslu. Z tohoto centra budou vycházet zkušení mechanici šicích strojů, speciální kontroloři, inženýři a vedoucí.¹⁷⁷ Právě podpora obchodu, vytváření pracovních míst a vyvážení surovin je pro Haiti to nejpotřebnější. Proto je nezbytné vzdělávat děti a nalákat do země investory, kteří vytvoří pracovní místa.¹⁷⁸ Tento názor podporuje také Paul Farmer, který uvádí, že plán „Vybudovat Haiti zpět a lépe“ převážně znamená zvýšit vzdělanost, zdravotnictví, služby a hlavně vybudovat silnou vládu. Nejpodstatnější pro tento začátek je bezesporu ekonomický růst. Dále uvádí, že světové společenství přispělo na pomoc Haiti přes 10, 2 miliard dolarů a přitom pouze dvě procenta Hait'anů bylo díky těmto penězům zaměstnáno. Bez vytvoření pracovních míst a zlepšení situace nemůže být obnova Haiti úspěšná.¹⁷⁹

K vytvoření dalších pracovních míst vzniknul program ve spolupráci s firmou Cemex¹⁸⁰, který školí tamní zedníky. Tento program zaučuje mladé lidi žijících v chudých částech měst a snaží se je naučit novým znalostem, a zlepšit tak kvalitu jejich života. Součástí tohoto programu je distribuce veškerého potřebného materiálu zdarma.¹⁸¹

Dalším projektem podporovaným USAID bylo mapování stavu budov a domů na Haiti.¹⁸² Experti zjišťovali, které domy se musí zdemolovat, které potřebují nejnnutnější opravy a které jsou bezpečné pro návrat tamních obyvatel. Nutné opravy poničených domů

¹⁷⁶ GOHMANN, Anna: *Three Things You Should Know About the U.S. Government's Work in Haiti*. Impact blog, USAID, 02. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/three-things-you-should-know-about-the-u-s-government%E2%80%99s-work-in-haiti-2/> (03. 02. 2011).

¹⁷⁷ HELMER, Kendra: *Apparel Training Center in Haiti Educates Textile Factory Workforce*. Impact blog, USAID, 16. 08. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/08/apparel-training-center-in-haiti-educates-textile-factory-workforce/> (03. 02. 2011).

¹⁷⁸ KRISTOF, Nicholas: *Haiti, Nearly a Year Later*. The Opinion Pages, New York Times, 01. 12. 2010. http://www.nytimes.com/2010/12/02/opinion/02kristof.html?_r=2 (03. 02. 2011).

¹⁷⁹ FARMER, Paul: *5 Lessons From Haiti's Disaster*. Foreign Policy, prosinec 2010. http://www.foreignpolicy.com/articles/2010/11/29/5_lessons_from_haitis_disaster (03. 02. 2010).

¹⁸⁰ Firma na výrobu stavebního materiálu.

¹⁸¹ LAURENTE, Janice: *USAID Provides Training to Masons in Haiti*. Impact blog, USAID, 10. 09. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/10/usa-id-provides-training-to-masons-in-haiti/> (03. 02. 2011).

¹⁸² Tento projekt byl prováděn ve spolupráci s haitskou vládou, Panamerickou rozvojovou nadací (PADF) a ostatními humanitárními organizacemi.

byly prováděny velice kvalitně a dodržují vysoké standardy.¹⁸³ Nadále probíhají programy „práce za mzdu“ a do září roku 2010 se podařilo díky tomuto programu odklidit 881 000 kubických metrů sutin a také naočkovat přes jeden milion lidí proti nakažlivým nemocem. Tento projekt je tedy velice úspěšný a nadále v něm bude USAID pokračovat.¹⁸⁴

Další prioritou při obnově Haiti je znovuvybudování škol. Dne 25. srpna 2010 USAID postavil první školu ve spolupráci s veřejným a soukromým sektorem v rámci projektu obnovy země, jelikož kvůli zemětřesení bylo zničeno 4 800 škol. USAID má v plánu postavit až 50 škol pro 30 000 studentů.¹⁸⁵ Pro Haiti je rovněž nezbytné opravení komunikací a zjednodušení cestování do všech částí ostrova. USAID se svými partnery provádí opravu cest formou programu „jídlo za práci“ prostřednictvím 178 týmů po 21 lidech, kteří opravují komunikace v jihovýchodní části země. Zaměstnání jsou Haitiané, kteří přišli o své domovy.¹⁸⁶

Následující pomocí pro místní obyvatele je poskytování školení pro farmáře na místní Wayne farmě, jelikož celých 60 % obyvatel je zaměstnáno v zemědělství a přitom 23 % potravin musí Haiti dovážet. Tito zemědělci jsou rovněž součástí pětiletého programu na podporu zvýšení produktivity zemědělství financovaného USAID. Tamní zemědělci se učí inovativní techniky, spolupráci zemědělských sdružení a je jim poskytnut přístup ke znalostem a zásobám semen, hnojivům a nástrojům. Mnohé techniky se učí ve sklenících, které jsou rovněž na dané farmě k dispozici. Tento program probíhá po celé zemi mezi 250 místními sdruženími, která zastupují okolo 50 000 zemědělců. Program má napomoci ke zvýšení produkce, rozšiřování řek, zalesňování země a rovněž výstavbě malé přehrady, která bude sloužit jako zásobárna vody.¹⁸⁷

Další projekt na pomoc Haitianům je soustředěn na poskytování informací prostřednictvím rádia. USAID vybuodovalo tamní rádiové studio, ze kterého jsou vysílány zprávy, které se soustředí na podávání informací ohledně poskytování humanitární pomoci

¹⁸³ SHAH, Rajiv: *Building Back Better*. Impact blog, USAID, 18. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/building-back-better/> (03. 02. 2011).

¹⁸⁴ WEISENFELD, Paul: *Building Business Opportunities in Haiti*. Impact blog, USAID, 03. 09. 2009. <http://blog.usaid.gov/2010/09/building-business-opportunities-in-haiti/> (03. 02. 2011).

¹⁸⁵ LAURENTE, Janice: *USAID Provides New Schools to Earthquake Affected Communities in Haiti*.

¹⁸⁶ GOHMANN, Anna: *Three Things You Should Know*, <http://blog.usaid.gov/2010/07/three-things-you-should-know-about-the-u-s-government%E2%80%99s-work-in-haiti-2/> (03. 02. 2011).

¹⁸⁷ EDWARDS, Ben: *Haitian Farmers Seeing Sprouts of Success*. Impact blog, USAID, 20. 10. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/10/haitian-farmers-seeing-sprouts-of-success/> (03. 02. 2011).

a zodpovídání dotazů postižených obyvatel. Informace prostřednictvím rádia přitom dostává až 98 % Hait'anů.¹⁸⁸

Jak už bylo zmíněno výše, pro Haiti byly velice podstatné volby konané na podzim roku 2010. Na podporu těchto voleb USAID přispěl částkou 14,5 milionů dolarů, které byly poskytnuty na zajištění hlasovacích lístků, hlasovacích boxů, technické spolupráce s politickými stranami a na podporu lokálních i mezinárodních volebních pozorovatelů.¹⁸⁹

Stejně jako EU i USAID musel reagovat a stále reaguje na epidemii cholery, která vypukla v říjnu roku 2010. Okamžitě poskytl příkrývky, kbelíky, čistící a dezinfekční prostředky, mýdla a vodu. Během jednoho týdne od vypuknutí cholery postavil 12 zařízení na léčení této nemoci a ke konci prosince již disponoval 162 zařízeními s přibližně 5900 lužkami. Stále hrozí, že se během příštích měsíců nakazí velké množství lidí, a proto bude i nadále USAID poskytovat adekvátní léčbu a pomoc pro obyvatele Haiti.¹⁹⁰

Jak tedy vyplývá z výše uvedených údajů, obnova země byla prováděna ze strany zkoumaných subjektů dle stejných priorit.

¹⁸⁸ LAURENTE, Janice: *Helping to Communicate Life-Saving Information to Haitians*. Impact blog, USAID, 28. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/1621/> (03. 02. 2010).

¹⁸⁹ Dlouhodobí mezinárodní volební pozorovatelé byli Organizace Amerických států (OAS) a Karibské společenství CARICOM, kteří pozorovali předvolební dění, samotný volební den a také povolební vývoj. *Elections*. USAID. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/usg_factsheets/USG_Elections_Fact_Sheet_FINAL_110103.pdf (03. 02. 2011).

¹⁹⁰ *Cholera*. USAID. http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/usg_factsheets/USG_Cholera_Fact_Sheet_FINAL_110103.pdf (03. 02. 2011).

Závěr

Tato bakalářská práce si kladla za cíl odpovědět na výzkumnou otázku: *V čem se lišila, respektive podobala humanitární pomoc EU a USA poskytovaná jihovýchodní Asii po tsunami v roce 2004 a Haiti po zemětřesení v roce 2010?*

Detailní analýza ukázala, že poskytování humanitární pomoci EU a USA se v obou případech řídilo stejnými prioritami a cíli. V první fázi pomoci, tedy fázi okamžité pomoci, se oba zkoumaní aktéři zaměřili na záchranu přeživších, poskytnutí lékařské pomoci zraněným, doručení nezbytných léků, distribuci vody, jídla, hygienických potřeb, stanů, pytlů na mrtvá těla, generátorů na výrobu elektřiny a výstavbu provizorních přístřešků. Ve druhé fázi pomoci, fázi časně rehabilitace, nadále přetrvávalo přerozdělování výše zmíněných potřeb, ale pomoc se již soustředila i na odklizení škod, opravu kanalizací, opravu poničených domovů, léčbu a prevenci nemocí, návratu dětí do škol a zlepšení životní úrovně tamních lidí. Experti poskytující pomoc v této fázi rovněž definovali priority obnovy zničených míst. Při poskytování humanitární pomoci na Haiti byly ve druhé fázi vytvořeny programy „práce za mzdu“, prostřednictvím kterých byli do pomoci zapojeni místní obyvatelé, kteří si tak vydělali finance na základní životní potřeby. Tato pracovní místa vytvářel jak orgán ECHO, tak i USAID. Dané programy ovšem v jihovýchodní Asii neprobíhaly. Jedná se tedy o jeden z rozdílů v poskytování pomoci jihovýchodní Asii a Haiti ze strany EU a USA. Ve třetí fázi pomoci, fázi obnovy, se aktéři humanitární pomoci snažili o celkovou obnovu zničených oblastí, výstavbu kvalitních domovů, rekonstrukci poničené infrastruktury, podpory turismu (v jihovýchodní Asii), vytvoření pracovních míst, přilákání investorů do daných oblastí a zlepšení produkce zemědělství, jelikož se v obou případech jednalo o rozvojové země a v zemědělství působí většina obyvatel. Na Haiti se pomoc soustředila rovněž na podporu tamní vlády. Humanitární pracovníci se dále zaměřili na nezbytnou prevenci dalších přírodních katastrof a rovněž na zvýšení informovanosti tamních lidí, jak se v daných situacích zachovat. V jihovýchodní Asii se aktéři pomoci zasadili o vybudování systému včasného varování před tsunami, jelikož právě tyto systémy v roce 2004 chyběly, a tamní obyvatelé tak nebyli včas varováni, což vedlo k velkému množství obětí. Na Haiti se jednalo o opětovné zalesnění země, jež bylo původní přírodní ochranou státu, kterou však tamní obyvatelé

bohužel vykáceli. Jak ECHO, tak i USAID poskytovaly humanitární pomoc obdobně, což také souviselo s kooperací mezi všemi dárci humanitární pomoci.

Na základě analýzy došla autorka k závěru, že se v poskytování humanitární pomoci EU a USA v obou předmětných zemích (ať už s ohledem na rychlost jejího doručení, prioritu nebo prevenci před dalšími možnými katastrofami) nevyskytovaly zásadní rozdíly. Jediné dvě významné odlišnosti v poskytování humanitární pomoci danými aktéry spočívaly v roli armády a objemu financí určených do postižených míst. USA na rozdíl od EU disponuje vlastní armádou, kterou na poskytování humanitární pomoci vysílá. S tím rovněž souvisí poskytnutí nezbytné vojenské techniky, s níž se vojáci mohou snadno dostat i do složitě dostupných oblastí, zejména těch, které byly nejvíce postiženy. Právě díky této technice, hlavně vrtulníkům a letadlovým lodím, byla doručena humanitární pomoc ze strany USA do postižených oblastí rychleji než v případě EU. Zásadní rolí vojáků USA na Haiti byla správa letiště, které se ujali ihned po zemětřesení, a usnadnili tak doručování humanitární pomoci, jež byla transportována aktéry pomoci letadly. Haiti leží velice blízko USA, a z toho důvodu byla pomoc velice rychle poskytována po moři, a to zejména ze skladů v Miami. EU nedisponuje vlastní armádou, a proto se nemůže USA v této oblasti rovnat. Jednotlivé státy EU ovšem na pomoc vysílají těžkou techniku své vlastní armády. Druhý podstatný rozdíl mezi sledovanými entitami byl dán množstvím financí, které byly určeny na humanitární pomoc. V obou případech vynaložila více finančních prostředků EU.

Komparativní metoda vedla k naplnění cílů práce, jelikož právě díky komparaci byly oba případy postižených oblastí zkoumány na základě identických kritérií, a bylo tedy zřetelné, ve kterých aspektech se poskytování humanitární pomoci ze strany EU a USA podobalo či lišilo. Pro zmírnění hlavních problémů komparativní analýzy se autorka zaměřila na dva případy poskytování humanitární pomoci, které rozlišila geograficky a historicky. Rovněž analyzovala porovnatelné případy a soustředila se na logické propojení analýz v celé práci, nikoliv jen v úvodu a závěru.

Předností této bakalářské práce je fakt, že dané téma nebylo v literatuře doposud zpracováno, a proto autorka nabídla zcela novou perspektivu na dané téma. Práce navíc vychází do značné míry z primárních zdrojů. Sekundární zdroje se v mnoha případech od těch primárních lišily, a kvůli této skutečnosti bylo podstatné řádně selektovat danou

literaturu. Naopak slabiny předkládané bakalářské práce spočívají v nedostatku materiálů k některým aspektům poskytování pomoci. Z toho důvodu autorka zaslala emaily orgánům ECHO a USAID s doplňujícími otázkami týkajícími se právě těchto bodů. USAID však na danou výzvu nezareagoval, a proto práce některé tyto přesné informace postrádá.

Potenciální možnost dalšího výzkumu a rozšíření této bakalářské práce autorka spatřuje v evaluaci humanitární pomoci pro dané oblasti s odstupem času, tedy posouzení stavu postižených států po dokončení humanitárních prací – spolu se zhodnocením, v čem a jak byly přínosné a v čem naopak nedostatečné. Zajímavé by bylo také posoudit, do jaké míry se podařilo snížit rizika možných dalších přírodních katastrof obou postižených míst a nakolik se podařilo do zemí přilákat investory, vytvořit pracovní místa, zvýšit produkci zemědělství, úroveň vzdělání a celkovou obnovu zemí.

Soupis zdrojů

Prameny

Catherine Ashton and Kristalina Georgieva to visit Haiti. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 26. 02. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/202&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

Cholera. USAID.

http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/usg_factsheets/USG_Cholera_Fact_Sheet_FINAL_110103.pdf (03. 02. 2011).

DIAZ, Perez Susana: *Letter from Haiti.* ECHO, 24. 01. 2010.

http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-240110_en.pdf (10. 10. 2010).

Elections. USAID.

http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/usg_factsheets/USG_Elections_Fact_Sheet_FINAL_110103.pdf (03. 02. 2011).

Eu Fact Sheets on Haiti. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 22. 02. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/42&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

EU Fact Sheets on Haiti. Relief Web, 28. 01. 2010.

[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/VDUX-825UX8-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/VDUX-825UX8-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (17. 10. 2010).

EU pledges over 1.2 billion euros at International Donors' Conference 'Towards a New Future for Haiti' in New York. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 30.

03. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/393&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

European Commission presence in Port-au-Prince prior to earthquake facilitating relief operations. ECHO, 14. 01. 2010. http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-140110_en.pdf (10. 10. 2010).

Evropské úsilí v oblasti civilní ochrany pokračuje: první koordinační tým nahradily čerstvé síly. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 27. 01. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/61&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

Factsheet Haiti earthquake. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 15. 03. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/81&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (15. 10. 2010).

Factsheet. Haiti one year on. Europe action in Haiti. European Commission.

http://europa.eu/press_room/pdf/factsheet_haiti_en.pdf (31. 01. 2011).

Factsheets on Haiti. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 01. 02. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/26&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

Factsheet on response to Haiti earthquake. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 30. 03. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/113&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

From our Humanitarian expert in Port-au-Prince. ECHO, 15. 01. 2010.

http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-150110_en.pdf (10. 10. 2010).

GEORGIEVA, Kristalina: *Building Back Better in Haiti.* Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 25. 03. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/137&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

GEORGIEVA, Kristalina: *Cholera Outbreak in Haiti.* Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 18. 11. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/661&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2010).

Haiti Cholera factsheet. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 13. 12. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/674&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #1, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 13. 01. 2010.

[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZP947-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZP947-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #2, Fiscal Year (FY) 2010. Cimic Web, 14. 01. 2010.

https://www.cimicweb.org/Documents/Haiti%20Documents/haiti_eq_fs02_01-14-2010.pdf (16. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #3, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 15. 01. 2010.

[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZQVPX-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZQVPX-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #4, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 16. 01. 2010.
[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZS28V-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZS28V-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #5, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 17. 01. 2010.
[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZT47W-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZT47W-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (16. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #7, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 19. 01. 2010.
[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZV3QF-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7ZV3QF-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (17. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #10, Fiscal Year (FY) 2010. Relief Web, 22. 01. 2010.
[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZY2UY-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2010.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MYAI-7ZY2UY-full_report.pdf/$File/full_report.pdf) (17. 10. 2010).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #20, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 01. 02. 2010.
http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.01.10_haiti_factsheet_20.pdf
(04. 02. 2011).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #21, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 01. 02. 2010.
http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.02.10_haiti_factsheet_21.pdf
(04. 02. 2011).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #28, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 09. 02. 2010.
http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.09.10_haiti_factsheet_28.pdf
(04. 02. 2011).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #32, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 13. 02. 2010.
http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.13.10_haiti_factsheet_32.pdf
(04. 02. 2011).

HAITI – Earthquake. Fact Sheet #38, Fiscal Year (FY) 2010. USAID, 19. 02. 2010.
http://www.usaid.gov/ht/docs/eqdocs/ofda_fact_sheets/02.19.10_haiti_factsheet_38.pdf
(04. 02. 2011).

Haiti's government activates MIC in reaction to Hurricane Tomas. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 05. 11. 2010.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1475&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2011).

Haiti's reconstruction: Commissioner Piebalgs hosts a one-day conference with NGOs. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 22. 03. 2010.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/333&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (15. 10. 2010).

Joint Statement of Vice-President and High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, Catherine Ashton, EU Commissioner for Development, Andris Piebalgs, and EU Commissioner for Humanitarian aid, Kristalina Georgieva, on the situation in Haiti, 1 year after the earthquake. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 11. 01. 2011.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/13&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (01. 02. 2011).

JOLY, Eva: *Summary of the hearing of Kristalina Georgieva, Commissioner-designate for International Co-operation, Humanitarian Aid and Crisis Response.* Evropský parlament, 03. 02. 2010.
http://www.europarl.europa.eu/hearings/press_service/product.htm;jsessionid=DDB49D1140DAC7FC34749970794EFF30?language=CS&ref=20100201IPR68320&secondRef=0
(14. 10. 2010).

KLIMKOVÁ, Irena: *Haiti.* Konference o Haiti v Olomouci, 21. 10. 2010.

Magnitude 7.0 Earthquake Strikes Haiti. U. S. Geological Survey, 13. 01. 2010.

<http://www.usgs.gov/corecast/details.asp?ep=117> (04. 10. 2010).

News from an ECHO partner in Haiti. ECHO, 22. 01. 2010.

http://ec.europa.eu/echo/files/news/haiti-earthquake-220110_en.pdf (10. 10. 2010).

Pledges. Multi Donor Fund for Aceh and Nias – Bersama Membangun.

<http://www.multidonorfund.org/finance.html> (01. 09. 2010).

Press Conference by Rajiv Shah, USAID Administrator. Haiti Earthquake Relief - One Month Later. USAID, 12. 02. 2010.

<http://www.usaid.gov/press/speeches/2010/sp100212.html> (18. 10. 2010).

Progress Report on the European Commission's Response to the Indian Ocean Tsunami of 26 December 2004 & Reinforcing EU Disaster and Crisis Response in Third Countries. European Commission, 18. 11. 2005, 37 s.

http://ec.europa.eu/world/tsunami/docs/prog_report_1105.pdf (22. 09. 2010).

Sbírka předpisů České republiky. <http://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/10-151.htm> (19. 02. 2011).

STANULOVA, Maya: *Emailová korespondence s týmem Kristaliny Georgiev.*

The Commission's civil protection and humanitarian response following the earthquake in Haiti. Press Releases RAPID, Gateway to the European Union, 26. 02. 2010.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/54&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (14. 10. 2010).

Základní přehled humanitární pomoci. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/pr

[irucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html](#) (20. 07. 2010).

ZAMAZAL, Martin: *Zemětřesení na Haiti*. Konference o Haiti v Olomouci, 21. 10. 2010.

Literatura

Background & mandate. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/about/what/history_en.htm (20. 7. 2010).

Beyond the Tsunami. Evropská komise.

http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/images/bat_tsunami_051114.pdf (01. 9. 2010.).

BIGG, Matthew: *Update 4 - Hurricane Tomas kills seven in Haiti*. Reuters, 05. 11. 2010. <http://www.reuters.com/article/2010/11/06/haiti-storm-idUSN0511166920101106> (01. 02. 2011).

Biography of Dr. Rajiv Shah. USAID.

http://www.usaid.gov/about_usaid/bios/bio_rshah.html (16. 10. 2010).

BLOOM, Rebecca: *Assessing the Tsunami Warning System*. Council on Foreign Relations, 22. 12. 2006.

http://www.cfr.org/publication/12286/assessing_the_tsunami_warning_system.html (02. 10. 2010).

ComMIT/MOST training workshop. Intergovernmental Oceanographic Commission Tsunami Programme. <http://www.ioc-tsunami.org/> (02. 09. 2010).

Disaster Assistance. USAID.

http://www.usaid.gov/our_work/humanitarian_assistance/disaster_assistance/ (22. 07. 2010).

Disaster Risk Reduction. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/aid/dipecho_en.htm (20. 07. 2010).

Early warning systems, satellite monitoring and R&D. European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/other-measures/early_warning.htm (02. 09. 2010).

Earthquake Summary. U. S. Geological Survey, 12. 01. 2010. <http://earthquake.usgs.gov/earthquakes/recenteqsww/Quakes/us2010rja6.php#summary> (04. 10. 2010).

Earthquake, Tsunami and Damage in Banda Aceh and Northern Sumatra. Thoku University. <http://www.tsunami.civil.tohoku.ac.jp/sumatra2004/C2.pdf> (30. 08. 2010).

ECHO's finances. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/funding/finances_en.htm (21. 07. 2010).

EDWARDS, Ben: *Haitian Farmers Seeing Sprouts of Success.* Impact blog, USAID, 20. 10. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/10/haitian-farmers-seeing-sprouts-of-success/> (03. 02. 2011).

EU koordinuje pomoc zemětřesením postiženému Haiti. Vnější vztahy a zahraniční věci, Evropská komise, 21. 01. 2010. http://ec.europa.eu/news/external_relations/100118_cs.htm (10. 10. 2010).

EU koordinuje pomoc zemětřesením postiženému Haiti. Vnější vztahy a zahraniční věci, Evropská komise, 15. 01. 2010. http://ec.europa.eu/news/external_relations/100115_cs.htm (10. 10. 2010).

European consensus on humanitarian aid. ECHO.

http://ec.europa.eu/echo/policies/consensus_en.htm (21. 7. 2010).

FARMER, Paul: *5 Lessons From Haiti's Disaster.* Foreign Policy, prosinec 2010.

http://www.foreignpolicy.com/articles/2010/11/29/5_lessons_from_haitis_disaster (03. 02. 2010).

Fast Facts: Haiti Earthquake. Fox News, 13. 01. 2010.

<http://www.foxnews.com/world/2010/01/13/fast-facts-haiti-earthquake/> (04. 10. 2010).

Financial resources. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/funding/budget_en.htm (21. 07. 2010).

FIŠTEJN, Jefim: *Bud' štedrý, nebud' hloupý.* Euro, 2010, č. 5, s. 22.

Fotoreportáž: Volby na Haiti skončili nepokojmi. Euroaktiv, 10. 12. 2010.

<http://www.euractiv.sk/obrana-a-bezpecnost/clanok/fotoreportaz-volby-na-haiti-skoncili-nepokojmi-016371> (02. 02. 2011).

GOHMANN, Anna: *Three Things You Should Know About the U. S. Government's Work in Haiti.* Impact blog, USAID, 02. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/three-things-you-should-know-about-the-u-s-government%E2%80%99s-work-in-haiti-2/> (03. 02. 2011).

Haiti Earthquake of 2010. The New York Times, 12. 07. 2010.

<http://www.nytimes.com/info/haiti-earthquake-2010/> (10. 10.2010).

Haiti election valid despite 'irregularities', says OAS. BBC, 30. 11. 2010.

<http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-11870013> (01. 02. 2011).

Haiti sets date for election results and second round. BBC, 29. 01. 2011.
<http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-12314459> (01. 02. 2011).

HASLAM, A. Paul – SCHAFER, Jessica – BEAUDET, Pierre: *Intorduction to International Development. Approaches, Actors and Issues.* New York, Oxford University Press 2008, 554 s.

HELMER, Kendra: *Apparel Training Center in Haiti Educates Textile Factory Workforce.* Impact blog, USAID, 16. 08. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/08/apparel-training-center-in-haiti-educates-textile-factory-workforce/> (03. 02. 2011).

HOCH, Tomáš: *Základy rozvojové pomoci.* Ostrava, Ostravská Univerzita 2007, 152 s.

Humanitarian Aid. European Commission.
http://ec.europa.eu/world/tsunami/humanitarian_aid.htm (02. 09. 2010).

Humanitární otázky. Informační centrum OSN v Praze. <http://www.osn.cz/humanitarni-otazky/> (21. 7. 2010).

Humanitární pomoc. Europa, Portál Evropské unie. http://europa.eu/pol/hum/index_cs.htm (21. 07. 2010).

Indonesia. From recovery to peace. European Commission.
http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/indonesia.htm (01. 09. 2010).

Indonesian province makes great strides after tsunami but faces challenges – UN. UN News Centre, 29. 12. 2010.
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=37174&Cr=tsunami&Cr1> (20. 02. 2011).

KAPLAN, Eben: *Tsunami Rebuilding Efforts, One Year Later.* Council on Foreign Relations, 22. 12. 2005.

http://www.cfr.org/publication/9472/tsunami_rebuilding_efforts_one_year_later.html (02. 10. 2010).

KHANNA, Parag: *The Second World: How Emerging Powers Are Redefining Global Competition in the Twenty-first Century*. New York, Random House 2009, 466 s.

KRÁL, David: *Evropská unie a svět*. Euroskop.

<http://www.euroskop.cz/8915/sekce/evropska-unie-a-svet/> (03. 10. 2010).

KRÁLOVÁ, Daniela – MEDKOVÁ, Blanka – MRAČKOVÁ, Jana: *Novinář, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc: Příručka rozvojového vzdělávání pro studenty mediálních oborů*. Rozvojovka.

http://www.rozvojovka.cz/download/skripta_rozvojovka_student.pdf (20. 07. 2010).

KRISTOF, Nicholas: *Haiti, Nearly a Year Later*. The Opinion Pages, New York Times, 01. 12. 2010. http://www.nytimes.com/2010/12/02/opinion/02kristof.html?_r=2 (03. 02. 2011).

LAURENTE, Janice: *Helping to Communicate Life-Saving Information to Haitians*.

Impact blog, USAID, 28. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/1621/> (03. 02. 2010).

LAURENTE, Janice: *USAID Provides New Schools to Earthquake Affected Communities in Haiti*. Impact blog, USAID, 10. 09. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/09/usaids-provides-new-schools-to-earthquake-affected-communities-in-haiti/> (18. 10. 2010).

LAURENTE, Janice: *USAID Provides Training to Masons in Haiti*. Impact blog, USAID,

20. 10. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/10/usaids-provides-training-to-masons-in-haiti/> (03. 02. 2011).

LIJPHART, Arendt: *Comparative Politics and the Comparative Method*. The American Political Science Review, 65, 1971, č. 3, s. 698-693.

LOCKWOOD, Sara: *Involving Haitians in The Reconstruction Effort Through Jobs Training*. Impact blog, USAID, 09. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/involving-haitians-in-the-reconstruction-effort-through-jobs-training/> (03. 02. 2011).

MARTINUSSEN, Degnbol, John – PEDERSEN, Engberg, Poul: *Aid. Understanding International Development Cooperation*. New York, Zed Books 2003, 350 s.

Magnitude 9.1 – Off the West Coast of Northern Ssumatra. U. S. Geological Survey, 26. 12. 2004. <http://earthquake.usgs.gov/earthquakes/eqinthenews/2004/usslav/#summary> (22. 09. 2010).

Maldives. EU improves Man-Made sea defences. European Commission. http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/maldives.htm (01. 09. 2010).

McDONALD, C. Kara: *Tragedy and Opportunity for Haiti*. Council on Foreign Relations, 14. 01. 2010. http://www.cfr.org/publication/21197/tragedy_and_opportunity_for_haiti.html (07. 10. 2010).

MORAN, Michael: *Tsunami Warning Remains Elusive*. Council on Foreign Relations, 22. 12. 2006. http://www.cfr.org/publication/12302/tsunami_warning_remains_elusive.html (06. 10. 2010).

NARAIN, Jayanthi: *Three Things You Sholud Know About the U. S. Government's Work in Haiti*. Impact blog, USAID, 08. 07. 2010. <http://blog.usaid.gov/2010/07/three-things-you-should-know-about-the-u-s-government%E2%80%99s-work-in-haiti-3/> (03. 02. 2011).

National Geographic. *The Deadliest Tsunami in the History?*. National Geographic News, 07. 01. 2005.

http://news.nationalgeographic.com/news/2004/12/1227_041226_tsunami.html (30. 08. 2010).

Obnova Haiti bude zkouškou, jak účinná je humanitární pomoc. Zastoupení Evropské komise v České republice, blog Aktuálně, 31. 03. 2010.

<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/pohledy-svetovych-lidru.php?itemid=9377> (14. 10. 2010).

Operační strategie humanitární pomoci ČR na rok 2010. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. www.mzv.cz/public/68/e0/.../451801_318868_StrategieHP2010.doc (20. 07. 2010).

PAN, Esther: Tsunami Disaster: Relief Effort. Council on Foreign Relations, 07. 01. 2005. http://www.cfr.org/publication/7792/tsunami_disaster.html (02. 10. 2010)."

Poster of the Haiti Earthquake of 12 January 2010 - Magnitude 7.0. U. S. Geological Survey. <http://earthquake.usgs.gov/earthquakes/eqarchives/poster/2010/20100112.php> (04. 10. 2010).

Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship. Good Humanitarian Donorship. <http://www.goodhumanitarianandonorship.org/background.asp> (21. 07. 2010).

PTWC History. NOAA's National Weather Service. Pacific Tsunami Warning Center. <http://www.weather.gov/ptwc/history.php> (03. 09. 2010).

RIDDELL, C. Roger: *Does Foreign Aid Really Work?* New York, Oxford University Press Inc., 2007, 507 s.

Rozhovor: Louis Michel o Haiti. Evropský parlament, 18. 01. 2010. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=IM-PRESS&reference=20100115STO67362&language=CS> (10. 10. 2010).

ŘÍCHOVÁ, Blanka: *Komparativní metoda v politologii*. Politologická revue, 2, 1997, č. 2, s. 3–34.

SHAH, Rajiv: *Building Back Better*. Impact blog, USAID, 18. 07. 2010.

<http://blog.usaid.gov/2010/07/building-back-better/> (03. 02. 2011).

South Asia earthquake and tsunami. World Health Organization.

http://www.who.int/hac/crises/international/asia_tsunami/en/ (22. 09. 2010).

Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropském parlamentu a Evropské komisi. Evropský Konsensus o humanitární pomoci. Úřední věstník Evropské unie, 30. 01. 2008. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:025:0001:0012:CS:PDF> (21. 07. 2010).

Sri Lanka. EU Upgrades roads to Tsunami-affected areas. European Commission.

http://ec.europa.eu/world/tsunami/1_year_after/best_stories/sri_lanka.htm (01. 09. 2010).

STOJANOV, Robert: *Development Assistance in the Light of Practice : Selected Linkages and Aspects*. Olomouc, Univerzita Palackého 2008, 150 s.

STOJANOV, Robert – NOVOSÁK, Jiří: *Shaping the development of developing countries : focused on China and India*. Ostrava, Ostravská Univerzita 2008, 194 s.

STOJANOV, Robert: *Remittance nebo rozvojová pomoc?*. Rozvojovka.

http://www.rozvojovka.cz/remittance-nebo-rozvojova-pomoc_200_36.htm (07. 10. 2010).

ŠANDEROVÁ, Jadwiga: *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Praha, Sociologické nakladatelství 2007, 209 s.

TARRANT, Bill: *Tsunami alert missing vital details*. ABC, 05. 08. 2005.

<http://www.abc.net.au/science/articles/2005/08/05/1430833.htm?site=perth&topic=latest>
(02. 09. 2010).

THAN, Ker: *Haiti Earthquake "Strange," Strongest in 200 Years*. National Geographic, 13. 01. 2010. <http://news.nationalgeographic.com/news/2010/01/100113-haiti-earthquake-red-cross/> (04. 10. 2010).

The Commission's Humanitarian Aid following the earthquake: general overview. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/Haiti_paper_01102010.pdf (17. 10. 2010).

The December 26, 2004 Earthquake Tsunami Disaster of Indian Ocean, <http://www.drs.dpri.kyoto-u.ac.jp/sumatra/index-e.html> (01. 09. 2010).

The European Commission announces its humanitarian strategy for Haiti. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/aid/caribbean_pacific/haiti_en.htm (15. 10. 2010).

The European Commission: an active and vital donor. ECHO. http://ec.europa.eu/echo/aid/caribbean_pacific/haiti_en.htm (01. 02. 2011).

The 2004 December Northern Sumatra Earthquake and Indian Ocean Tsunamis. Tohoku University. <http://www.tsunami.civil.tohoku.ac.jp/sumatra2004/C1.pdf> (30. 08. 2010).

The Devastating Haiti Earthquake: Questions and Answers. Live Science, 13. 01. 2010. <http://www.livescience.com/environment/haiti-earthquake-faq-101013.html> (10. 10. 2010).

The U. N.'s Response to the Tsunami: Looking Forward, Looking Back. Council on Foreign Relations, 27. 01. 2005. http://www.cfr.org/publication/7690/uns_response_to_the_tsunami.html (02. 10. 2010).

This Is USAID. USAID. http://www.usaid.gov/about_usaid/ (22. 07. 2010).

Tool and Methods for Estimating Populations at Risk from Natural Disasters and Complex Humanitarian Crises. USAID. http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADS843.pdf (22. 07. 2010).

Tsunami Early Warning Systems (TEWS) and Tsunami Alert Rapid Notification System (TARNS). U. S. Contribution to the Indian Ocean Tsunami Warning System. <http://apps.develebridge.net/usiotws/page09tews.html> (03. 09. 2010).

Tsunami Indicative Programme. European Commission, 23. 05. 2005. http://ec.europa.eu/world/tsunami/docs/tip_05-06_c1490.pdf (01. 9. 2010).

Tsunami Reconstruction. USAID. http://srilanka.usaid.gov/programme_tr_description.php?prog_id=4 (03. 09. 2010).

Tsunami Reconstruction. Relief and recovery for those affected by the tragic December 2004 tsunami. USAID. <http://indonesia.usaid.gov/en/programs/tsunami/> (03. 09. 2010).

Tsunami warning. Tsunami Laboratory, 26. 12. 2004. <http://tsun.sccc.ru/tsulab/20041226warn.htm> (22. 09. 2010).

USAID helps launch the Community Learning Center in Ranong as part of the tsunami assistance to Thailand. Embassy of the United States Bangkok, Thailand, 18. 12. 2006. <http://bangkok.usembassy.gov/news/press/2006/nrot050.html> (03. 09. 2010).

USAID Helps Supply Haitian Orphanage in Need. USAID, 02. 02. 2010. <http://www.usaid.gov/press/releases/2010/pr100202.html> (17. 10. 2010).

USAID Organization. USAID. http://www.usaid.gov/about_usaid/usaidorg.html (22. 07. 2010).

USAID Seeing Results in Tsunami Reconstruction. USAID.
<http://www.usaid.gov/locations/asia/tsunami/> (02. 09. 2010).

USAID Tsunami Reconstruction Program. United States Virtual Presence Post Maldives.
http://maldives.usvpp.gov/usaid_tsunami_reconstruction_program.html (03. 09. 2010).

WEISENFELD, Paul: *Building Business Opportunities in Haiti.* Impact blog, USAID, 03. 09. 2009. <http://blog.usaid.gov/2010/09/building-business-opportunities-in-haiti/> (03. 02. 2011).

WILLITTS-KING, Barnaby: *The EU: Good Humanitarian Donorship and The World's Biggest Humanitarian Donor.* Humanitarian Exchange Magazine, 29, 2005.
<http://www.odihpn.org/report.asp?id=2710> (05. 02. 2011).